

Møte onsdag den 10. februar 2010 kl. 10

President: Dag Terje Andersen

Dagsorden (nr. 45):

1. Spørretime
 - muntlig spørretime
 - ordinær spørretime
2. Referat

Presidenten: Representanten Arne Sortevik vil framsette et representantforslag.

Arne Sortevik (FrP) [10:02:06]: På vegne av representantene Bård Hoksrud, Per-Willy Amundsen, Torkil Åmland, Anders Anundsen og meg selv har jeg fornøyelsen av å sette frem forslag om økt bruk av bindende folkeavstemninger i Norge.

Presidenten: Representanten Borghild Tenden vil framsette et representantforslag.

Borghild Tenden (V) [10:02:37]: På vegne av representanten Trine Skei Grande og meg selv har jeg den glede å overrekke et representantforslag om etablering av et eget regelråd.

Presidenten: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Presidenten vil informere om at Presidentskapet har besluttet at det neste onsdag ikke blir gjennomført muntlig spørretime. Det blir isteden en redegjørelse fra statsministeren, med mulighet til oppfølging for de parlamentariske lederne.

Bakgrunnen for redegjørelsen er – som Stortinget har hørt, men offisielt ikke er gjort kjent med – at Regjeringen er i ferd med å igangsette et ganske omfattende rådslag om det framtidige arbeidslivet i Norge. Presidentskapet har i samråd med Statsministerens kontor kommet fram til at den type sentrale debatter bør det være mulig for Stortinget å være en del av. På bakgrunn av det ønsker statsministeren å gi en redegjørelse som følges opp av en runde med anledning til kommentarer fra de parlamentariske lederne. Det blir altså punktet på dagsordenen neste onsdag, til erstatning for muntlig spørretime.

Sak nr. 1 [10:04:14]

Spørretime

- muntlig spørretime
- ordinær spørretime

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at følgende statsråder vil møte til muntlig spørretime:

- statsråd Liv Signe Navarsete
- statsråd Trond Giske
- statsråd Erik Solheim

De annonserte statsrådene er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

De representanter som i tillegg til de forhåndspåmeldte ønsker å stille hovedspørsmål, bes om å reise seg. – Ingen har reist seg.

Vi starter da med første hovedspørsmål, fra representanten Harald T. Nesvik.

Harald T. Nesvik (FrP) [10:05:07]: Jeg vil få lov til å stille spørsmål til næringsministeren.

Vi har gjennom media de seneste dagene, og også i dag, blitt gjort kjent med at den statsstøttede miljøaktivisten Kurt Oddekalv har tenkt å sette i gang en kampanje rettet mot norsk oppdrettslaks – og dermed også mot norsk næringsliv. Ut fra de utsagnene som miljøaktivisten Oddekalv har kommet med, er det åpenbart at han har tenkt å forsøke, gjerne sammen med andre organisasjoner, å ramme norsk næringsliv generelt, og oppdrettsnæringen spesielt, hardt i utlandet. Dette er bekymringsfullt, særlig når vi vet at vedkommende også får statsstøtte.

Spørsmålet mitt til næringsministeren er følgende: Vil næringsministeren ta initiativ overfor både utenriksministeren og fiskeri- og kystministeren til å legge en felles strategi og sørge for at det kommer midler på plass for å kunne sette i gang tiltak mot Oddekalvs organisasjon og tilsvarende organisasjoner i utlandet som har til hensikt å ødelegge for norsk næringsliv?

Statsråd Trond Giske [10:06:34]: Det offentlige bruker ganske store midler på å markedsføre norsk næringsliv i utlandet. Fiskeindustrien, havbruk og lakseproduksjon er jo en suksesshistorie. Det går utrolig godt med norsk laks ute i verden. Vi tjener store penger på det. Prisene er gode. Det danner grunnlaget for mange viktige distriktsarbeidsplasser.

Samtidig vet vi vel fra de siste månedene at det er en næring som også har visse miljøutfordringer. Det må vi tale debatt om i et demokratisk og åpent land. Det må være lov for kritikere å komme med ulike påstander. Det må til og med være tillatt i Norge å komme med usanne påstander. Så må vi som myndigheter sammen med næringen både rette opp det som er feil, og samtidig imøtegå de påstandene som er usanne.

Selvsagt er det uheldig hvis ulike norske interesser prøver å ødelegge for norsk næringsliv i utlandet. Det kan hende at det medfører at vi må ha en ytterligere forsterket innsats, bl.a. for å motvirke de påstandene som framføres ute. Det skal vi være oppmerksom på og selvsagt samarbeide med f.eks. norsk ambassadepersonell og UD dersom det er nødvendig med den type informasjon i ulike land. Men debatten må vi tale. Det er en av sidene ved et demokratisk samfunn, at folk kan mene hva de vil, de kan til og med si det høyt. Så får vi motvirke skadevirkningene hvis det går ut over viktige interesser for landet vårt.

Harald T. Nesvik (FrP) [10:08:11]: Det er ikke debatten man er redd for. Debatten skal vi ha, og den går, og oppdrettsnæringen har også åpenbart sine utfordringer.

Mitt spørsmål til statsråden er om han vil gjøre et arbeid for å være forberedt. Det som er problemstillingen, er at dersom vi kommer i etterkant, kan skaden allerede være skjedd i et marked som det har tatt mange, mange år å bygge opp. Derfor er det viktig at vi legger strategier på forhånd, tverrdepartementalt, slik at man har virkemidler som Eksportutvalget for fisk kan holde på med. Det er snakket om at utenriksstasjonene må være forberedt, slik at de kan svare på de ubegrunnede påstandene som miljøaktivisten Kurt Oddekalv kommer med.

Derfor er mitt oppfølgingsspørsmål til statsråden: Pågår det nå et arbeid i departementet for å prøve å få til en felles strategi på dette feltet? Vi har sett på nyhetene i dag bl.a. at Oddekalv allerede er i Spania og har begynt kampanjen sin. Dette kan ikke fortsette med statsstøttede midler som Oddekalv får.

Statsråd Trond Giske [10:09:18]: Jeg må bare si at jeg skjønner veldig godt problemstillingen rundt å forsvare havbruksnæringen mot usanne påstander, sikre at vi kan eksportere norsk laks, og imøtegå de angrepene som kommer, samtidig som vi retter opp de feilene som er. Men jeg må bare si at jeg reagerer på at man skal koble f.eks. statsstøtte til ulike organisasjoner med hva de mener. Dersom det skulle bli slik at vi skulle begynne å frata statsstøtte til ulike organisasjoner, om det så var innenfor miljø, bi-stand eller politiske partier fordi de mener noe som staten mener er ubehagelig eller vanskelig, eller som går imot statens interesser, er vi på helt ville veier. Det overrasker meg litt at et parti som Fremskrittspartiet, som stadig vekker meninger på tvers av det som flertallet i Norge har, virkelig mener at vi skal koble den type ting. Vi har hatt denne debatten også på mitt gamle felt, på religionsområdet, om man skulle koble statsstøtte til ulike krav osv. Da har jeg oppdaget at Fremskrittspartiet er av en helt annen oppfatning. Det burde de være i denne saken også.

Presidenten: Det blir gitt anledning til tre oppfølgings-spørsmål – først Torgeir Trældal.

Torgeir Trældal (FrP) [10:10:38]: Jeg ønsker å stille oppfølgingsspørsmålet til miljøminister Solheim.

Næringsministeren sier at man må kunne regne med at noen kommer med usanne påstander, og det kan så være. Men det er jeg ikke helt enig i er bra. Hvis man driver et firma og man sponser et idrettslag, og det idrettslaget går imot firmaet, er det ikke helt naturlig at det firmaet vil fortsette å være positiv til å sponse. Så til mitt spørsmål: Norges Miljøvernforbund og Kurt Oddekalv får 250 000 kr i statlig støtte fra Miljøverndepartementet. Mener statsråden at det er rett at en organisasjon som prøver å ramme norske arbeidsplasser og norsk industri med udokumenterte påstander, skal belønnes med statlig støtte? Mitt andre spørsmål blir: Vil statsråden ta initiativ til å fjerne statsstøtten til Miljøvernforbundet?

Statsråd Erik Solheim [10:11:32]: Svaret på det første spørsmålet, som også er besvart av Trond Giske, er et rungende ja! I det øyeblikk staten begynner å frata støtte til organisasjonene fordi vi ikke liker eller fordi vi er uenig i det de sier, er vi inne på en sklie som jeg tror ingen i Stortinget ønsker.

Vi har et vell av organisasjoner som kommer med standpunkter som er imot statens interesser, som er imot forskjellige næringer i Norge, som vi synes er ubehagelige. Vi gir dem likevel statsstøtte, og hvis Trond Giske og jeg skulle være overdommere over hvem som fortjener støtte, og hvem som ikke fortjener støtte, tror jeg vi er ute på en sklie som Fremskrittspartiet vil være de første til å rope varsko mot på mange andre områder. Jeg synes Fremskrittspartiet her bør holde seg til noen prinsipper, nemlig at vi deler ikke ut støtte fordi vi er enige med organisasjoner, men vi deler ut støtte på et mye bredere grunnlag.

Jeg må også si at det beste svaret på en del av de utfordringene Oddekalv kommer med, og også når han kommer med usanne påstander, er at havbruksnæringen ser seg selv på samme måte som også industrien så seg selv på 1970–1980 tallet, som en næring med en vesentlig utfordring, en veldig viktig næring for Norge, men som må ta fatt i sine egne miljøproblemer og løse dem.

Presidenten: Svein Flåtten – til oppfølgingsspørsmål.

Svein Flåtten (H) [10:12:43]: Vi kan gjerne fortsette med miljøvernministeren siden han allerede står her oppe.

I forrige uke hadde jeg gleden av å diskutere disse problemene i næringsministerens egen valgkrets, i Sør-Trøndelag, med Kurt Oddekalv og ikke minst med alle som er tilknyttet laksenæringen, som driver turisme der, elveeiere, grunneiere og ikke minst fylkespolitikere og kommunepolitikere.

Det som kommer frem der, både når det gjelder oppdrettsnæringen og det å ta vare på villaksen, og ikke minst når det gjelder næringsliv, sier meg at vi trenger en litt mer overgripende debatt om dette. Derfor kan jeg glede for så vidt både miljøvernministeren og næringsministeren med at Høyre på mandag sendte en interpellasjon til statsministeren med ønske om at de angjeldende departement kommer til Stortinget for å diskutere dette. Jeg håper at miljøvernministeren mener at dette er et godt initiativ, og nå kan si at dette vil han støtte, at vi får en bred debatt om det.

Statsråd Erik Solheim [10:13:55]: Jeg tror det er helt avgjørende med en bred debatt om de utfordringene som oppdrettsnæringen står overfor. Oppdrettsnæringen er på den ene siden en utrolig viktig næring for Norge, en av de viktigste kystnæringene, en av de største eksportinntektstjenerne Norge har. Så den er en utrolig viktig næring for det norske samfunnet og for norsk bosetting. Men den er også en næring som kanskje har et av de største miljøproblemene noen norsk næring har.

Vi har sett lakselussituasjonen i det siste, og vi ser det store antall rømt oppdrettsfisk. Vi har hatt en nedgang i

villaksbestanden i Norge, som nå er bare ca. en fjerdedel av hva den var på 1980-tallet, noe som er dramatisk, og som ikke skyldes oppdrettsnæringen alene, men som *også* skyldes oppdrettsnæringen. Min oppfordring til oppdrettsnæringen er å se seg selv i samme situasjon som industrien var på 1970–1980-tallet: en viktig næring, men med et stort miljøproblem.

Industrien har tatt tak i det. I dag er industriforurensing et nesten ikke-eksisterende problem i det norske samfunnet, og hvis oppdrettsnæringen kan opptre på samme måte som industrien, vil den gå fra å være en positiv næring med store problemer til bare å være en positiv næring.

Presidenten: Øyvind Håbrekke – til oppfølgingsspørsmål.

Øyvind Håbrekke (KrF) [10:15:13]: Oppfølgingsspørsmålet går også til miljøvernministeren.

Kristelig Folkeparti vil ikke gi noen uforbeholden støtte til Kurt Oddekalv – tvert imot. Vi er veldig glad og lettet over å høre Regjeringen være så tydelig i denne omgangen på at man skiller mellom statsstøtte og vurdering av de ulike organisasjonenes meninger.

Nå har miljøvernministeren gjort det tydelig at han ser at oppdrettsnæringen har store miljøutfordringer. Han har faktisk skrevet til Stortingets kontroll- og konstitusjonskomité og sagt at hovedårsaken til dagens situasjon for villaksen er at vi ikke har kontroll med miljøpåvirkningen fra oppdrettsnæringen.

Spørsmålene til miljøvernministeren blir da: Er miljøvernministeren enig med næringsministeren, som nettopp har sagt at oppdrettsnæringen er en suksesshistorie? Er miljøvernministeren enig i at det kan være behov for å vurdere mottiltak mot kampanjer i utlandet, som sier at oppdrettsnæringen ikke er bærekraftig?

Statsråd Erik Solheim [10:16:22]: La meg først si at Kurt Oddekalv må være kjempefornøyd med den oppmerksomheten han får her. Jeg tror det er akkurat det han ønsker. Dersom Kurt Oddekalv setter fram påstander som er gale, vil selvsagt norske utenriksstasjoner bidra til å få plassert sannheten på en riktig måte, altså sørge for at påstandene blir imøtegått.

Vi må skille mellom det å imøtegå Kurt Oddekalvs påstander og det å trekke tilbake penger fordi man er uenig i det Miljøvernforbundet gjør. Jeg tror ærlig talt at Stortinget skjønner hva slags galei vi begir oss ut på hvis regjering og storting skulle begynne å dele ut penger avhengig av om vi er enig eller uenig i hva ulike organisasjoner gjør.

Så til om oppdrettsnæringen er en suksesshistorie. Ja, det er en dundrende suksesshistorie økonomisk, som bo-settingsfaktor og når det gjelder å tjene eksportinntekter til Norge, men det er kanskje også den næringen i Norge med det største miljøproblemet. Det miljøproblemet må næringen løse. Det er ingen andre som kan løse det for dem. Vi kan bidra, men næringen må nå ta fatt i det med en annen kraft enn den har gjort til nå.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Svein Flåtten (H) [10:17:43]: Spørsmålet er til næringsministeren.

Jeg vil gjerne først rose næringsministeren for hans nyslåtte og sterke interesse for både næringsliv og små og store kapitalister, for å si det slik. Under NHO-konferansen toppet dette seg med et par uttalelser, hvor næringsministeren sa: La oss i det næringslivsvennlige Norge stille opp for dem som har mot og vilje til å satse. Høyre kunne ikke sagt det bedre.

Videre: Et sted i Norge er det en eldre bedriftseier som forbereder seg på å overføre bedriften til neste generasjon. Vi skal også være der for ham. Men i Troms Folkeblad i forrige uke skriver man om Nergård-konsernet. Der oppfatter man ikke at næringsministeren er der for dem. Der må de unge, som skulle kommet inn i bedriften om noen år, selge aksjene sine på grunn av at de må ha penger til å betale formuesskatt. Da er ikke Regjeringen der for dem.

Jeg må si at intensjonen Regjeringen har med formuesskatten, ser man nå resultatene av. Spørsmålet mitt i dag er: Etter denne utstrakte kontakten som næringsministeren har hatt, har han fått et inntrykk av at formuesskatt og arveavgift er en betydelig ulempe for norskeide bedrifter, slik det fremstilles fra bedriftene og fra ti næringslivsorganisasjoner? Det å stille opp for dem som har mot og vilje til å satse, inkluderer det også en endring i disse reglene for formuesbeskatning? Dette er noe næringsministeren kan påvirke, i motsetning til verftskontrakter som går ut av landet, og som han ikke kan gjøre noe med.

Statsråd Trond Giske [10:19:53]: La meg først anbefale Flåtten å fortsette å sitere fra mine taler. Det kler ham godt, og det gir innleggene hans høy kvalitet.

Det betyr ikke at selv om vi er enig i en del målsettinger, er vi nødvendigvis enige om alle virkemidlene. Det er derfor vi er ulike partier og har ulike oppfatninger.

Jeg er klar over hva en del i næringslivet sier om formuesbeskatningen og også om arveavgift. Jeg er også klar over at veldig mange i næringslivet mener at vi i Norge har en veldig god selskapsbeskatning, og at det er et godt land å drive næringsliv i.

Jeg vil si at måten Norge har klart seg gjennom finanskrisen på, viser med all mulig tydelighet at den norske modellen for samarbeid mellom det offentlige og det private, med virkemidler som trår til når det går dårlig i finansmarkedene eller i realøkonomien, er veldig god. Vi har fortsatt en arbeidsløshet i Norge ned mot 3 pst. I EU og USA er den nå på 10 pst. I enkelte land begynner den å nærme seg 20 pst. I Spania har man en ungdomsledighet på opp mot 50 pst. Vi er en mirakelhistorie. Så det kan ikke være slik at Norge er et veldig vanskelig land å drive næringsliv i.

Så har jeg sagt, og det er helt riktig, at vi skal være der for dem som forebereder generasjonsskifter i selskapene. Det dreier seg om rammebetingelser, helt sikkert, men det dreier seg også om slike ting som kompetansesøttesystemer, hvor den som skal gi fra seg livsverket sitt, som han har bygd opp i mange år, slippe taket i bedriften og

gi nye generasjoner muligheten, får råd, støtte og veiledning, men kanskje også om at den generasjonen som skal overta, som kanskje ser ting på en litt annen måte, og som trenger en annen kilde til hjelp og støtte enn den som har drevet bedriften tidligere, også får det. Den typen systemer tror jeg vi kan gjøre mye med for å bidra til gode generasjonsskifter. Det står mange familieeide bedrifter klare til å bli tatt over av nye generasjoner, og der må vi stille opp også med de systemene som skal til for å hjelpe dem.

Svein Flåtten (H) [10:21:58]: Jeg er skuffet, og det tror jeg også alle de næringslivsfolkene som fylte Operaen i januar, ville vært hvis de hadde hørt næringsministeren nå falle tilbake til alminnelig retorikk om den norske modellen og hvordan man løste finanskrisen.

Det er faktisk ikke det det er snakk om. Det som er mitt ærend her, er om det ikke gjør inntrykk på næringsministeren når vi leser denne typen historier om at generasjons- overganger blir vanskeliggjort, nærmest umuliggjort, fordi vi har regler som støter ungdommen ut ved det at de må selge, i stedet for at vi kan ha regler som bringer dem inn. Det er det svaret næringsministeren må gi her, ikke alminneligheter om hvordan man har løst tidligere problemer, og at arbeidsledigheten er lav. Det vet jeg, det vet mange, men Nergård-konsernet ønsker å høre noe annet.

Statsråd Trond Giske [10:23:05]: Jeg aksepterer at det helt sikkert er bedrifter, enkeltpersoner og næringslivsorganisasjoner som mener ting som er annerledes enn det Regjeringen mener, og vi skal lytte til dem. Vi skal lytte til argumentene, synspunktene og erfaringene. Men jeg må bare konstatere at heller ikke Høyre da de satt i regjering i fire år og ga skattelette på 20 milliarder kr, fant rom for å fjerne formuesskatten – daværende finansminister sitter i salen her – man prioriterte annerledes enn det. Så selv ikke Høyre mente at dette var det mest prekære problemet for norsk næringsliv. De så kanskje til og med at dette fikk noen fordelingsvirkninger som ikke bare var urettferdige, men som kanskje også ødela grunnlaget for hele skattesystemet – på den måten at man helst skal unngå disse nullene nedover i tabellen hos de menneskene som har aller mest penger i Norge.

Jeg er åpen for å diskutere alle regler og systemer. Men vi må ha et system som er rettferdig, og som fungerer, som sikrer fellesskapets inntekter, og som legger til rette for god næringsutvikling. Jeg konstaterer at heller ikke Høyre prioriterte det da de satt i regjering i fire år.

Presidenten: Det blir anledning til fire oppfølgings- spørsmål – først Gunnar Gundersen.

Gunnar Gundersen (H) [10:24:23]: Jeg vil anbefale næringsministeren å komme seg ned fra sin høye pidedestall hvis han skal lykkes som næringsminister, for det er ingen tvil om at den regjeringen vi nå har, har strammet til formuesskatten og økt den betraktelig siden 2005.

Det eierskapet som Nergård utgjør, er utrolig viktig for hele Distrikts-Norge, og nå begynner det å bli alvor mange steder. Næringsministeren sier at man skal gi råd,

støtte og veiledning. Det er spørsmål om man har råd til å sitte som eier. Det må kunne gjøre inntrykk på næringsministeren når umyndige arvinger kanskje blir presset til å selge farens livsverk fordi man har skatter og avgifter som tar livet av eierskapet. Formuesskatten slår veldig negativt ut når det gjelder arbeidsplasser, for muligheten til å skape nye arbeidsplasser, og den rammer spesielt hardt ute i Distrikts-Norge.

Nergård har vist samfunnsansvar. Jeg vil spørre næringsministeren, hvis han skjønner noe om samfunnsansvar: Vil næringsministeren også vise det samfunnsansvaret at han går til sin sjef og sier at skal jeg unngå å bli en flopp som næringsminister, må formuesskatten bort?

Statsråd Trond Giske [10:25:31]: Jeg tror ikke jeg skal gjøre min næringsministerkarriere avhengig av et ja eller nei til formuesskatten. Jeg tror næringspolitikk handler om veldig mye mer. Jeg tror også at næringspolitikk handler om veldig mye mer enn skattepolitikk. Selv om rammebetingelsene rundt skatter og avgifter er viktig, er det det store samspillet mellom det offentliges virkemiddelapparat – om det er å hjelpe gründerbedrifter med kapital eller veiledning, eller om det er å gjøre en ekstraordinær innsats i en finanskrisen, eller om det er det utdanningssystemet som gjør at vi får en kvalifisert arbeidsstyrke, sørger for kompetanse til bedriftene – som gjør at Norge klarer seg så utrolig godt. Det ble sagt her at næringslivet ikke ville høre tale om finanskrisen. Vel, det er i hvert fall slik at jeg tror veldig mange bedrifter er glad for at de befinner seg i Norge og ikke i andre land.

Jeg konstaterer igjen at med formuesskatten gjorde Høyre lite da de satt i regjering. Når det gjelder arveavgift, som var det andre temaet her, har vi gjort mye mer i løpet av de siste fem årene, bl.a. ved å øke fribeløpene, enn det Høyre noensinne gjorde i regjering. Det er når du sitter med makten det gjelder å gjøre de riktige tingene.

Presidenten: Harald T. Nesvik – til oppfølgings- spørsmål.

Harald T. Nesvik (FrP) [10:26:48]: Det er vel snart på tide at Regjeringen snakker om sin egen politikk og ikke om den regjeringen som gikk av for relativt mange år siden, etter hvert.

Jeg la merke til at statsråden i sitt svar til representanten Flåtten sa at det man ville satse på, var kompetanse og støttesystemer for dem som skulle ta over bedriftene. Men problemet er bare det at en del av de familieeide bedriftene har ikke den neste generasjon råd til å ta over. Det er det som er spørsmålet her. Det tjener statsråden til ære at han har reist mye rundt og hentet inn kompetanse både fra store og forhåpentligvis også små og mellomstore bedrifter og familieeide bedrifter.

Det store spørsmålet til statsråden er følgende: Vil statsråden med et åpent sinn nå være med og vurdere å fjerne og senke formuesskatten og arveavgiften, for ute i distriktene er det jo nettopp det lokale eierskapet og de familieeide bedriftene som det norske næringslivet på mange måter er tuftet på?

Statsråd Trond Giske [10:27:51]: Jeg skal ikke stå her og åpne for å fjerne formuesskatten. Delvis er det et annet departement som håndterer den type regler, og delvis er dette spørsmål som vi håndterer i hvert enkelt budsjett. Men å ha et åpent sinn er jeg veldig positiv til. Å lytte til bedriftene, være ute og snakke med dem og oppleve hvordan de ser på sine muligheter til vekst, til å sysselsette flere, til å eksportere mer og til å skape livskraftige bedrifter, er den måten vi skal jobbe på – snakke med dem som hver eneste dag prøver å få produktivitet, prøver å få nye markedsandeler og prøver å vinne konkurransen med ikke bare andre norske bedrifter, men i tøffe globale markeder hvor norsk teknologi og norske bedrifter gjør fremragende innsats hver eneste dag.

Dette er etter mitt syn noe som dreier seg om veldig mye mer enn formuesbeskatningen. Generelt mener jeg at vi i Norge har en god selskapsbeskatning – positivt for bedriftene – som gjør at norske bedrifter er konkurransedyktige, selv med det høye kostnadsnivået og den levestandarden vi har i Norge. Det skal vi ta vare på og videreutvikle.

Presidenten: Hans Olav Syversen – til oppfølgings-spørsmål.

Hans Olav Syversen (KrF) [10:29:04]: Jeg skjønner at sinnelagsetikken har fått et oppsving i Regjeringen. Det lover jo godt.

Jeg har tenkt å ta fram et av partiene som har et klart syn på formuesskatten og arbeidende kapital, nemlig Senterpartiet. Her står jo Kristelig Folkeparti og Senterpartiet ganske så godt sammen – det kan det jo være verdt å minne om i disse dager også.

Lundteigen, som drev en tøff valgkamp på dette, sa til Avisenes Nyhetsbyrå:

«Vi er opptatt av å fjerne skatten på driftsmidler som traktorer, lastebiler og bygninger. I Senterpartiet har vi nå konkludert med at aksjer ikke skal regnes som arbeidende kapital.»

Og han fortsatte:

«Dette forslaget har jeg tenkt ut i fjøset. Det nytter ikke å få slike tanker på Stortinget».

For meg er det ganske likegyldig hvor de gode tankene kommer fra, og hvor de tenkes, men det står faktisk også noe i Soria-Moria om dette. Mitt spørsmål er ikke hvor statsråden tenker på dette, men hva han tenker om dette, og hvilke tanker han tror et norsk næringsliv kan få nytte av i så måte.

Statsråd Trond Giske [10:30:13]: Som etterkommer etter småbrukfamilier på både mors- og farssiden har jeg stor respekt for det som tenkes ut i fjøset, og for folk som jobber praktisk hver eneste dag for å få hjulene til å gå rundt også i landbruksnæringen. Jeg tror jeg skal overlate til min kollega Brekk å ta rammebetingelsene for landbruksnæringen. Men igjen: Der er det også mange som bruker av sine egne sparepenger og investerer i utstyr, sørger for å ansette folk, driver sine bedrifter, noe som er enormt viktig i distriktssysselsettingen.

Nå hører jeg også Kristelig Folkeparti slutte seg til Høyres og Fremskrittspartiets kritikk av formuesbeskatningen. Hvis nå Venstre, som er neste spørre, også slutter seg til det, blir det store mysteriet: Hvorfor gjorde man ingen verdens ting med dette da de fire partiene hadde flertall? Det må da være slik at selv om årene går, må man stå til rette for hva man faktisk gjør når man vedtar statsbudsjettet fire år på rad, og ikke hva man sier i fine ord når man endelig har kommet seg i opposisjon igjen.

Presidenten: Trine Skei Grande – til oppfølgings-spørsmål.

Trine Skei Grande (V) [10:31:25]: Det er nok en virkelighet som kommer til å komme innover Regjeringa, at inntekter og utgifter må henge sammen, og at man har hatt et veldig stort handlingsrom de siste åra som man kanskje ikke har hatt før. Men jeg har egentlig tenkt å spørre om bare en liten del av formuesskatten, nemlig aksjerabatten, som denne regjeringa har strupt gang på gang på gang på gang, som gjør det vanskeligere og vanskeligere å bruke sparepengene sine til å skape arbeidsplasser.

Nå er det slik at denne statsråden har vist stor frimodighet i å rydde opp etter tidligere næringsministere på mange områder når det gjelder forholdet til de store guttene. Er statsråden villig til også å rydde opp i forhold til de små – de som er villige til å bruke pengene sine til å skape arbeidsplasser i stedet for å plassere dem i hus? Det som Regjeringa har lagt opp til nå, er at man skal spare penger i hus hvis man skal gjøre noe, ikke spare penger for å skape arbeidsplasser.

Statsråd Trond Giske [10:32:23]: Det er en del i næringslivet som sier at de er bekymret for at noen kapitalobjekter, f.eks. investering i næringseiendom, men også annen type boligmasse, er annerledes beskattet enn produksjonskapital. Men jeg har ikke det inntrykket at opposisjonen huger etter å få endret eiendoms- og boligbeskatningen. Tvert imot, i denne byen, hvor de borgerlige styrer, har man jo fjernet eiendomsskatten. Dermed fratrar man fellesskapet inntekter, og man gjør at disse investeringsobjektene blir mer gunstige enn aksjer og produksjonsmidler. Det er realiteten med det styret som Venstre er med på å holde ved like i Oslo.

Igjen er det noe med liv og lære her. Man kan ikke både si at dette er helt galt, og samtidig gjennomføre den politikken i enda sterkere grad der man faktisk sitter med makten. Vi har ikke noen skattesystemer som er hogd i stein. Tvert imot har vi stått for reformer som har vært til gunst for næringslivet, og vi vil lytte til dem også i framtiden.

Presidenten: Da går vi til neste hovedspørsmål.

Rigmor Andersen Eide (KrF) [10:33:42]: Mitt spørsmål går til næringsministeren.

2010 er et krevende år for industrien i Norge. Mange bedrifter varsler nedgang i investeringene, og det er laber omsetningsvekst på tross av betydelig omstillingsevne i mange bransjer og enkeltbedrifter. En del bransjer og be-

drifter har hittil vært skjermet fra krisen på grunn av vel-fylte ordrebøker fra før krisen inntraff, men nå går disse vanskelige tider i møte. Det gjelder bedrifter langs hele kysten, og dette handler om arbeidsplasser.

Derfor var det knyttet stor spenning til om kontrakten for levering av en flytende enhet for oljeproduksjon til Goliat-feltet ville tilfalle norsk leverandørindustri. Mandag kom svaret om at koreanske Hyundai er valgt framfor norske Aker Solutions – en kontrakt som ville ha gitt vel 7 000 årsverk i Norge.

Petroleumsloven slår fast at forvaltningen av ressursene skal bidra til å «styrke norsk næringsliv og industriell utvikling». Jeg vil be Regjeringen se nærmere på hvilke virkemidler vi har til å håndheve loven på dette punktet. Det kan bl.a. være strengere krav ved tildeling av lisenser og sterkere krav til nasjonalt innhold når utbyggingsplanene godkjennes. Dette gjelder den aktuelle saken om Goliat, men også kommende prosjekter, som utbygging av Gudrun og ny boligplattform på Ekofisk, som det nå skapes forventninger til.

Det spekuleres i om Korea subsidierer egne kriserammede bedrifter. I så fall vil dette være en sak for WTO.

Ansattrepresentant Atle Teigland i Aker Solutions mener tildelingen av Goliat-utbyggingen blir stående som et monument over norsk politisk naivitet og unnfalighet. Hva er statsrådets kommentar til det?

Statsråd Trond Giske [10:35:45]: Det er ikke noen tvil om at det var skuffende at Aker Solutions ikke vant den store Goliat-kontrakten. Men slik er det i næringslivet: Man vinner noen kontrakter, og man taper noen. På samme måte som at Norge vinner kontrakter internasjonalt, og at norske bedrifter gjør seg konkurransedyktige i utbygging både av olje- og gassfelt i Brasil, i Russland eller i andre land, må vi også akseptere at noen ganger går kontrakter på norske felt til utenlandske bedrifter.

Det betyr likevel ikke at vi ikke skal være aktive og sørge for at norske bedrifter får kontrakter. Det står sågar i petroleumsloven at det skal bidra til ringvirkninger å bygge ut i Norge. Vi skal være like aktive som andre land når det gjelder å legge til rette for nasjonalt innhold. Jeg er ikke tilhenger av en ond sirkel hvor land lukker seg mer og mer inne og sørger for å øremerke kontraktene bare til egne selskaper, ikke bare fordi jeg tror det er dårlig butikk å ødelegge konkurransekraften og utviklingen i alle lands økonomi, men jeg tror også det vil skade norske bedrifter, for jeg tror norske bedrifter har teknologi, muligheter, kompetanse og konkurransekraft langt utover egne grenser.

Balansen mellom det å sørge for at norske bedrifter har teknologi og kompetanse og konkurransevilkår som gjør dem slagkraftige, og det å ta det opp internasjonalt når vi ser at land med ulike virkemidler går inn i en gråsoner eller over grensen i forhold til internasjonalt regelverk, og sørge for at disse ordningene fjernes, vil være min innfallsvinkel. Derfor tar jeg opp dette hvor jeg enn reiser. Om jeg så er i Kina, om jeg er i Brussel og snakker med EU-kommissæren som har ansvaret for konkurranse, eller

om jeg er i andre land, så tar vi opp dette med konkurransevilkårene – at vi må ha like vilkår for alle, og at vi må unngå subsidiering av egne bedrifter.

Rigmor Andersen Eide (KrF) [10:37:52]: Jeg regner med at statsråden mener – og at vi er enige om – at det er krise i næringen, og at det er en vanskelig periode vi går inn i langs hele kysten. Statsråden har jo selv skapt enorme forventninger. Jeg var selv på verftskonferansen i Ålesund i høst, og det som statsråden ga uttrykk for da, var at vi skal følge utviklingen i næringen nøye. Men siden har det stått ganske stille. Og Kristelig Folkeparti har gjennom flere spørsmål i spørretimen utfordret statsråden på ulike forslag til tiltak som vi mener er viktige for næringen. Da lurer jeg på: Hva vil statsråden gjøre for å styrke konkurransevnen til norsk verftsindustri, slik at vi kan komme helskinnet gjennom den finanskrisen som nå rammer denne næringen så hardt?

Statsråd Trond Giske [10:38:43]: La meg først si at jeg har all mulig sympati og medfølelse med dem som blir rammet, som mister arbeidsplassen sin, som har tatt sjansen på en karriere i en konkurranseutsatt industri, og som opplever at arbeidsplassen forsvinner. Det er tøft. Først og fremst må vi stille opp for alle dem og for familiene deres, og sørge for at det er mulig å få nytt arbeid, sørge for at nye kontrakter kommer inn, og også legge til rette for en eventuell omstilling til andre næringer der det er nødvendig. Det som er ekstra tøft i denne bransjen, er at dette er store bedrifter i små lokalsamfunn – det kjenner representanten godt til fra sitt eget fylke. Derfor blir det enda tøffere.

Det vi må se i øynene, er at det globale markedet har ramlet sammen. Antallet skipskontraheringer ble 95 pst. lavere enn man regnet med i 2009. Det rammer også norske verft. Vi kan ikke bygge båter det ikke er bruk for. Da må vi omstille, da må vi legge til rette for nyskaping og ny teknologi. Der kan staten bruke sine virkemidler aktivt. Så må vi bruke de finansieringsmekanismene vi har – om det er GIEK eller Eksportfinans – for å sørge for at norske bedrifter klarer å vinne de kontraktene som faktisk blir utlyst. Der tror jeg også vi kan forbedre ordningene og legge enda bedre til rette.

Presidenten: Det blir gitt anledning til tre oppfølgings-spørsmål – først Øyvind Håbrekke.

Øyvind Håbrekke (KrF) [10:40:02]: Det er viktige problemstillinger som representanten Andersen Eide har tatt opp i spørsmålet.

Statsråden har utfordret Stortinget opptil flere ganger i løpet av den korte tiden han har hatt ordet, på at vi alle sammen skal ta ansvar for vår fortid. Da må jeg jo si at for dem av oss som husker tilbake, er det fascinerende å høre rød-grønne statsråder nå kommentere tildelingen av kontrakten på Goliat i forhold til det daværende energipolitisk talskvinne Sylvia Brustad for to stortingsperioder siden kommenterte, både her i salen og andre steder, den gangen Snøhvit-kon-

trakten var tildelt. Da var det en helt annen tilnærming.

Offshoreindustrien har utfordringer. Vi vet at skipsverftsindustrien har store utfordringer. Felles er at de trenger forskning og innovasjon for å komme seg ut av den krevende situasjonen, ikke minst innenfor fornybar energi, og utnytte kjernemarkedene sine.

Spørsmålet er: Vil statsråden ta initiativ til et forsknings- og innovasjonsprogram for maritim industri og offshoreindustri for å utnytte det potensialet som ligger der både i framtidige kontrakter og innenfor fornybar energi?

Statsråd Trond Giske [10:41:14]: President – og tidligere næringsminister! Dette er jo et område som vi har jobbet med i mange år. Blant annet sørget den rød-grønne regjeringen for å bevilge 7 mill. kr til en forstudie i forbindelse med et nytt marinteknologisk senter i en by som representanten skulle kjenne godt, for nettopp å være i forkant teknologisk.

Vi kommer aldri til å kunne konkurrere med kinesiske verft eller sørkoreanske verft på lønnskostnader, vi skal heller ikke konkurrere på det. Men vi kan konkurrere ved å være i front på teknologi. Vi kan utvikle nye skrog som er mer miljøvennlige, som sparer ressurser. Vi kan utnytte andre energikilder og redusere utslipp. Vi kan være i front når det gjelder navigasjonsteknologi eller andre typer teknologier. Og vi kan være med på det eventyret som heter offshore vind, vindkraft til havs. Statoil og Statkraft vant jo nettopp lisensen for verdens største offshore vindkraftfelt, og det at vi skal delta med våre bedrifter og utvikle teknologi, er absolutt noe som vi jobber med, sammen med olje- og energiministeren og sammen med Enova, SIVA og alle de instrumentene vi har for å legge til rette for det. Så der skal vi gjøre en stor innsats.

Presidenten: Harald T. Nesvik – til oppfølgingsspørsmål.

Harald T. Nesvik (FrP) [10:42:40]: Jeg er glad for at statsråden så klokkeklart påpeker at noe av det vanskeligste og farligste som kan komme ut av finanskrisen, er proteksjonisme. Vi ser dessverre en del tegn på – og det kommer stadig nye påstander om – at så skjer. I forbindelse med Goliat-utbyggingen antydte man at man kunne tro at Korea også kan drive med subsidiering av sine skipsverft eller sine virksomheter. La det ligge.

Jeg vil på mer generell bakgrunn spørre statsråden om det nå pågår et internasjonalt arbeid for nettopp å gjenomgå disse påstandene som kommer. Og vurderer Norge også å åpne WTO-sak knyttet til noen av de mistankene man har om statssubsidiering av verft, bl.a.?

Videre har jeg enda et spørsmål til statsråden. Statsråden har gang på gang sagt at man vil komme tilbake situasjonen innenfor verftsindustrien. Når kan vi se resultatet av det arbeidet statsråden har lagt ned der?

Statsråd Trond Giske [10:43:49]: For det første: Ja, vi tar opp i de internasjonale organisasjonene og også bilateralt spørsmålet om subsidiering av verftsindustrien. Det

kan dreie seg om ulike ordninger. Vi var f.eks. bekymret for den spanske tax-lease-ordningen, som vi tok opp både med Spania og med EU-kommisjonen, men fant ikke grunnlag for å reise noen sak om det. Vi er bekymret for hvordan kinesiske verft får statlig kapital til å finansiere utbyggingsprosjekter som er billigere enn det verft i f.eks. Europa kan skaffe seg.

Vi må hele tiden være oppmerksom på den type subsidiering. Svaret er ikke at vi skal delta i den samme spiralen, der tror jeg vi er helt enige. Svaret er å sørge for like konkurransevilkår, ved at andre følger de samme spillereglene.

Nå er det jo ikke slik at hver gang vi taper en kontrakt, er det noen som har subsidiert. Det minner meg litt om skiidretten, hvor man har en tendens til å tro at hver gang en norsk skiløper taper, er motstanderne dopet. Slik er det ikke. Det finnes gode skiløpere i andre land (presidenten klubber), det finnes gode bedrifter i andre land, og vi må finne oss i (presidenten klubber igjen) at vi av og til taper kontrakter.

Presidenten: Når det gjelder skiløp, er tid viktig. Det er det for så vidt også på Stortinget – når det gjelder taletiden. Det er meningen at vi skal holde oss innenfor den.

Elisabeth Røbekk Nørve – til oppfølgingsspørsmål.

Elisabeth Røbekk Nørve (H) [10:45:15]: Arbeiderpartiet liker å framstille seg som «partiet for gutta på golv». Men kritikken øker nå også fra dette holdet, siden jobbene deres er avhengige av gode rammevilkår og ikke minst egenkapital. Konsekvensene av at norske bedrifter ikke er konkurransedyktige, kan vi se bl.a. når store kontrakter tapes til utlandet.

Regjeringen har et ansvar for dette ettersom den avviser å se på f.eks. muligheten for endringer i petroleumsloven, å fjerne formuesskatten på arbeidende kapital og arveavgiften samt å heve avskrivningssatsene. Ser statsråden at Regjeringen nå er nesten alene om å mene at den fører en god nok politikk for verfts- og leverandørindustrien?

Statsråd Trond Giske [10:46:05]: Med all mulig respekt for at vi har ulike syn på skattepolitikken, er det altså ikke avskrivningsregler, formuesbeskatning eller arveavgift som nå rammer verftsindustrien. Det er en finanskrisen som har ført til at i stedet for 6 000 skip som var planlagt kontrahert i 2009, ble det rundt 300. Det er ikke norsk arveavgift som har ført til dette. Det er tvert imot et markedsliberalistisk system, hvor en krise i et lite marked i USA fikk spre seg til en global finanskrisen, som har slått kraftig inn, først i finansmarkedene, deretter i realøkonomien, særlig ved at internasjonal handel har falt kraftig.

Nå jobber Regjeringen verden over med å få oss ut av finanskrisen, og bruker store midler også i Norge på å få til det. Igjen viser det at det å ha en stat med økonomiske muskler som i Norge, det å ha en blandingsøkonomi, det å kunne bruke disse virkemidlene, har vært helt avgjørende. Det skal vi fortsette med. Det er dette som til sjuende og sist også vil danne fundamentet for gode verft i Norge,

nemlig at markedene gjenreises, og at prosjektene og kon-traktene kommer. Da skal vi være konkurransedyktige og teknologisk ledende.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Elisabeth Aspaker (H) [10:47:26]: Mitt hovedspørsmål går til kommunalministeren.

For få år siden var Norge fortsatt ett av få land i Vest-Europa uten et nasjonalt system for kvalitetsvurdering. Det har vi nå. Vi har fått kunnskap, og kunnskap gjør en forskjell. Kommuner som systematisk kartlegger og følger opp elevenes læringsutbytte, lykkes også i å heve resultatene og bedre elevenes læring.

Direktøren i Utdanningsdirektoratet, Petter Skarheim, ropte et varsku gjennom Dagsavisen i går. Han advarer mot det han betegner som framveksten av et A- og B-lag i den norske skolen, og maner til opprør mot dårlige skoler. A-laget er skoler som forvaltes av aktive og ambisiøse skoleeiere som måler resultater, setter konkrete mål for forbedring, følger opp den enkelte skole og stiller krav til rektorene. B-laget er de kommunene som ikke har et system for oppfølging, og som lar dårlig praksis få fortsette uten at det gripes inn fra skoleeierens side.

En fersk rapport fra Utdanningsdirektoratet viser at små kommuner sakker akterut på de nasjonale prøvene, og elevenes resultater blir dårligere jo mindre kommunene er. Utdanningsdirektoratet oppgir videre at store kommuner, i motsetning til mange små kommuner, har systemer for å følge opp resultatene fra de nasjonale prøvene og elevundersøkelsene. Utdanningsdirektør Skarheim etterlyser også større engasjement fra foreldrene. Jeg siterer:

«Dårlige resultater på nasjonale prøver burde føre til et folkeopprør på lik linje med at det avdekkes dårlig vannkvalitet i kommunen.»

Men de som ønsker informasjon om elevenes faglige utbytte på den lokale skolen, møter stort sett stengte dører.

Hvorfor er Regjeringen handlingslammet og ute av stand til å hindre framveksten av en offentlig forskjells-skole i Norge, og mener kommunalministeren at større kommuner er viktig for å sikre kvalitet?

Statsråd Liv Signe Navarsete [10:49:25]: I Aftenposten kunne me 5. januar lese eit oppslag med overskrifta:

«Små kommuner må slås sammen.»

Vidare:

«De største kommunene har de beste skolene.»

Det er det same som vart følgt opp i Dagsavisen gjennom Utdanningsdirektoratet og oppslaget der.

Eg synest det er bra at Utdanningsdirektoratet har gitt Senter for økonomisk forskning i oppdrag å finne ut kva som kjenneteiknar skular og kommunar med dei beste resultatata frå dei nasjonale prøvane. Dette er eitt bidrag til å få opp kvaliteten i dei norske skulane.

Så baserer rapporten seg på, som òg oppslaget base-rer seg på, at elevprestatjonane i gjennomsnitt er betre i kommunar med over 50 000 innbyggjarar enn i kommunar med under 50 000 innbyggjarar. Oslo-skulen kjem best ut, men det er eit gjennomsnitt. Innanfor gjennomsnittet er

det store variasjonar. Fleire små kommunar er mellom dei med dei beste elevprestatjonane i landet. For meg, som kjem frå Sogn og Fjordane, er det interessant å lese at nett-opp eit fylke med dei små kommunane, som kjenneteiknar Sogn og Fjordane, kjem særdeles godt ut, og fleire kom-munar i Sogn og Fjordane kjem betre ut enn Oslo. Det er ein fellesnemnar for store og små kommunar som kjem godt ut, nemleg at ein gjennom lang tid har arbeidd med kvalitetsheving. Ein har gjennom lang tid samarbeidd med høgskular, med kompetansemiljø, og sett læring i høgsetet. Det har ein òg oppnådd på mange småskular som i t.d. Ørskog, Grong, Agdenes, Røyrvik, Leikanger og Balestrand, kommunar med under 2 500 innbyggjarar. Dei har altså teke læring på alvor. Ein har teke samarbeid med heimen på alvor, ein har teke trivsel i skulen på alvor. Ein har hatt dyktige utdanningsdirektørar hjå fylkesmannen som har vore bidragsytarar inn mot kommunane i dette kvalitetsarbeidet.

Elisabeth Aspaker (H) [10:51:34]: Jeg er ikke beroliget av kommunalministerens svar. Skolen føyer seg nå inn i en lang rekke av tjenester der små kommuner svikter når det gjelder kvalitet. Det store bildet er at større kommuner har mer kompetanse og er bedre i stand til å følge opp skolen. Faktum er at forskjellsskolen er her. Det er det Utdanningsdirektoratet advarer mot, og det er en trussel mot norske barns rett til et likeverdig skoletilbud.

Det engasjementet direktøren i Utdanningsdirektoratet ønsker seg for skolen, kveles i dag av hemmelighetskremmeriet rundt resultatet av de nasjonale prøvene. Når Regjeringen gjør det den kan for å vanskeliggjøre tilgangen til resultatene, er det også vanskelig å få den store debatten. Selv om det i Sogn og Fjordane er tatt noen grep for å heve kvaliteten i skolen, så er det unntaket og ikke regelen for små kommuner.

Har statsråden en strategi for å sikre alle elever en god skole, uavhengig av hvilken kommune foreldrene har valgt å bosette seg i?

Statsråd Liv Signe Navarsete [10:52:35]: For det fyrste er ikkje dei fleste av dei kommunane eg ramsa opp, i Sogn og Fjordane. Det er òg mange små kommunar i andre fylke som har greidd gode resultat.

For det andre ligg sjølvsgagt fagansvaret for kvalitet i skulen hjå kunnskapsministeren, slik at det eg kan snakke om her i dag, går meir på det generelle. Det er kunnskapsministeren som jobbar med innhaldet, og som sjølvsgagt då kjem tilbake til Stortinget med gode og fornuftige tiltak for å heve kunnskapsnivået i skulen i heile landet, for det er det det handlar om. Det handlar om at alle elevar skal ha eit godt læringsmiljø i sine nærmiljø. Ingen kan heller oppheve avstandar i dette landet gjennom å slå saman kommunar. For å ta Solund i Sogn og Fjordane som eit eksempel: Eg trur ikkje at Hardbakke i Solund vil rekruttere betre kvalifiserte lærarar om det vert utkant i ein storkommune enn ein gjer som kommunesenter i Solund. Det må ein òg ta omsyn til. Det er store avstandar i dette landet, og mange elevar må ha eit tilbod i sitt nærrområde, om ikkje livskvaliteten skal verte svekt av andre årsaker.

Presidenten: Det blir gitt anledning til tre oppfølgings-spørsmål – først Trond Helleland.

Trond Helleland (H) [10:53:55]: Skole er ikke det eneste området der stat, regjering og storting har store krav til kommunene, og hvor pasienter, elever, brukere og innbyggere forventer kvalitet på de tjenestene som leveres. I disse dager går debatten om Samhandlingsreformen, hvor staten vil stille store og mange krav til kommunene. I går var barneombudet ute i Dagsavisen og mente at barnevernet fungerte best i de store kommunene. De funksjonshemmedes organisasjoner var på høring i Stortinget i forrige uke og mente at små kommuner mangler kompetanse og fagfolk til å gi innbyggere med funksjonshemninger et godt nok tilbud. Samtidig løfter ikke Regjeringen en eneste finger for å gi kommunene stimulanser for å slå seg sammen. I dag favoriserer inntektssystemet de minste kommunene, noe som gjør frivillig sammenslåing lite aktuelt.

Hvilke grep vil kommunalministeren ta for å skape en kommunestruktur som er i tråd med de krav og forventninger staten har til kvalitet og kompetanse i kommunene?

Statsråd Liv Signe Navarsete [10:54:53]: Svaret er kommunesamanslåing, men av og til må ein stille spørsmålet: Kva var spørsmålet?

Me ser at kommunane løyser sine utfordringar på ulike måtar. Me ser at mange kommunar som har behov for kompetanse, vel å samarbeide over kommunegrensene og gjer det med godt resultat. Innherred samkommune, der Namsos, Overhalla, Fosnes og Namdalseid samarbeider, har elleve årsverk innanfor barnevernet – 20 000 menneske i sitt nedslagsfelt. Dei har ingen problem med rekruttering, dei har høg kvalitet, og dei har kontordagar i alle kommunane. Det same gjer ein i Hemnes og Snillfjord, ein samarbeider, ein har fått betre kompetanse, ein har fått betre rekruttering, og ein gjer det mange andre stader i landet.

Mange viser til Finland når det gjeld god kvalitet både i skule og andre tenester. Der har kommunane ansvaret. Det er kommunar av ulik storleik – små og store – men dei samarbeider. Dei finn gode lokale løysingar. Eg meiner det er òg ein god veg å gå i Noreg, når ein har bruk for å heve kompetansen og auke rekrutteringa, som kan vere ei utfordring i mindre kommunar.

Presidenten: Torkil Åmland – til oppfølgingsspørsmål.

Torkil Åmland (FrP) [10:56:13]: Jeg vil tilbake til skoletilbudet i kommunene.

Hvis vi ser litt på resultatene fra de nasjonale prøvene, ser vi også et litt annet mønster enn når det gjelder forskjellen mellom store og små kommuner, som vi har vært inne på her. Det gjelder forskjellen mellom de private og de offentlige skolene. For eksempel i engelsk, lesing og regning ser vi at de private skolene resultatmessig ligger godt over de offentlige skolene. Dette gjelder de tre siste

årene. Så statistikken viser jo at de private skolene bidrar til å heve kvaliteten generelt i det norske skoleverket.

Nå er det kommunen som har det overordnede ansvaret for skoletilbudet i kommunen, og de private skolene er også en del av dette tilbudet. Mitt spørsmål til statsråden blir da: Er statsråden enig i at de private skolene bidrar til å løfte kvaliteten på undervisningstilbudet i kommunene? Og vil statsråden se det som positivt dersom det etableres private skoler også i kommuner som sliter med dårlige resultater?

Statsråd Liv Signe Navarsete [10:57:12]: Igjen må eg minne om at det er kunnskapsministeren som har fagansvaret på dette området, slik at eg vil vere litt forsiktig med å gå for langt inn i hennar område.

Men eg vil reint generelt seie: Når det gjeld dei rapportane som har kome – anten det gjeld barnevern, skule eller anna – og dei resultatane ein viser til i forhold til offentlege og private skular, trur eg det er viktig at me no går inn i dei rapportane og analyserer dei litt grundigare enn det ein har gjort, for å sjå på kva dei eigenleg seier, og kva spørsmål dei reiser. Som kommunal- og regionalminister er eg oppteken av å gå inn i dei problemstillingane, for eg har ei målsetjing, nemleg at alle, uavhengig av kommune og bustad i dette landet, skal ha best moglege tenester. Når det gjeld offentlege og private skular, må ein òg sjå på kva elevgrunnlag ein har. Altså: Har ein alle typar elevar òg i dei private skulane? Då tenkjer eg på elevar som kanskje har litt større problem med skulekvardagen enn gjennomsnittet. Der må ein òg gå inn og sjå på bakgrunnsstoffet før ein kan gi eit eksakt svar på spørsmålet.

Presidenten: Geir Jørgen Bekkevold – til oppfølgings-spørsmål.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [10:58:24]: Statsråden og jeg er i hvert fall enige når det hevdes at det ikke nødvendigvis er størrelsen på kommunen som avgjør kvaliteten i skolen. For egen regning vil jeg også legge til at jeg tror ikke det nødvendigvis er størrelsen på skolen som avgjør kvaliteten. Men det som er et uomtvistelig faktum, er at de rammer som skoleeierne og i all vesentlig grad kommuner og fylkeskommuner har å arbeide etter, kan være helt avgjørende for kvaliteten i skolen. Da er vi inne på et område som er statsrådets ansvar, nemlig det som har med kommuneøkonomi å gjøre.

De siste årene har vi vært vitne til en massenedleggelse av bl.a. grendeskoler, noe lokalpolitikkerne har vært nødt til å gjøre på grunn av trange økonomiske rammer. Mitt spørsmål til statsråden er: Hva vil hun gjøre for å stoppe denne trenden? Og hva kan hun innenfor sitt ansvarsområde gjøre for å heve kvaliteten i skolen?

Statsråd Liv Signe Navarsete [10:59:21]: Ifølgje den rapporten som det har vore vist til her i dag, er det nok rett at kommunestorleiken ikkje gir nokon grunn til systematisk å snakke om kvalitetsforskjellar. Det kan, ifølgje rapporten, vere nokre forskjellar når det gjeld storleiken på skulane, men ein må gå inn og sjå litt

nærare på kva grunnlag som er brukt i det materialet.

Det er viktig med ein god økonomi. Men av dei kommunane som eg nemnde som ligg høgst på kvalitet, er bl.a. Balestrand kommune – ein liten kommune med ein stram økonomi, for å bruke eit nøytralt ord. Eg trur at òg innanfor dei ulike økonomiske rammene som kommunane har – for dei er ulike frå kommune til kommune – vert det gjort ulike prioriteringar. Når det gjeld kvalitet i skulen, vil eg tilbake til det eg sa i eit tidlegare svar. Det å samarbeide med høgskular, det å tenkje kompetanse, det å vere oppteken av innhaldet og trivselen i skulen saman med kompetente lærarar, er nokre nøklar som går igjen der ein lukkast i dette landet.

Presidenten: Vi går vidare til neste hovudspørsmål, fra representanten Ketil Solvik-Olsen, deretter hovudspørsmål fra representanten Borghild Tenden.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [11:00:48]: Jeg har et spørsmål til miljøvernministeren.

E-postlekkasjene ved East Anglia University i England satte i gang en betydelig debatt om klimavitenskapen, klimapanelets rapport og ikke minst om arbeidsmetodene innen klimapanelet.

E-postene avslørte kameraderi blant en gruppe forskere som står ansvarlig for hovedtesene i rapporten, og viser bl.a. at de bevisst støtter hverandres arbeid, bevisst prøver å holde unna kritiske røster, prøver å påvirke vitenskapelige magasiners holdninger til hva de publiserer og holde tilbake tallmateriale fra andre som vil etterprøve forskningen deres. De har nå fått smekk på fingrene for brudd på offentlighetsloven, og ikke minst på god forskningsskikk.

Innen klimadebatten får en alltid henvisning til at det står 2 500 forskere bak, og at de kun holder seg til publisert fagfelleurdert forskning. I etterkant av denne avsløringen i England har det kommet en rekke eksempler som viser at det ikke er tilfellet.

Isen skulle ifølge FNs klimapanel ha smeltet i Himalaya innen 2035. Dette var de 90 pst. sikre på, ifølge sin egen terminologi. Nå viser det seg at anslaget kommer fra et intervju i bladet *New Scientist* fra 1999, der en indisk professor antok dette, uten å ha publisert det. Men WWF spilte det videre, og IPCC tok det. Nå er det altså ikke sant, selv om de var 90 pst. sikre i 2007.

IPCC knytter global oppvarming til flere og verre naturkatastrofer, men rapporten de viser til, har ingen dekning for dette. Da klimapanelets rapport ble publisert i 2007, var denne rapporten ikke fagfelleurdert. Da den ble fagfelleurdert og publisert i 2008, konkluderte forfatteren med at en ikke kunne påvise noen sammenheng.

40 pst. av Amazonas' regnskoger skulle ifølge FNs klimapanel stå i fare ved nedgang i nedbør som følge av klimaendringer. Forskere avviste dette. Rapporten var laget av WWF, og var ikke fagfelleurdert (presidenten klubber).

Hva mener statsråden vi bør gjøre i forhold til FNs klimapanel (presidenten klubber) og troverdigheten i rapporteringen deres?

Statsråd Erik Solheim [11:03:06]: Det er ingen tvil om at det den siste tid har blitt avdekket feil ved FNs klimapanel. Det motsatte ville nesten vært mer overraskende – om det i et materiale på tusenvis av sider ikke skulle forekommet feil. De to viktigste kritikkpunktene, som begge er tatt opp av representanten Solvik-Olsen, er denne e-postutvekslingen mellom forskere i England og feilen i årstall når det gjelder bresmeltingen i Himalaya.

La meg ta fatt i det siste. Det er altså ikke slik at de landene det mest angår, dvs. India, Nepal og Kina, har protestert mot dette. De har tvert imot sagt veldig tydelig fra at de ønsker å bygge videre på FNs klimapanel. Det er ikke slik at det er feil med hensyn til at det foregår en bresmelting. Feilen er at man har angitt galt årstall.

Det er veldig nyttig at klimaskeptikerne påviser denne type feil i materialet. Klimavitenskapen er jo en ny vitenskap. En forsker sier at det største nye som har skjedd i verdens vitenskap i perioden 2000–2010, er klimavitenskapens dramatiske inntog. At det innenfor dette vil være god og dårlig forskning, er bare hva vi må forvente. Vi må bygge videre på den, og så må klimaskeptikere og andre korrigere alt som måtte vise seg å være feil.

Til sjuende og sist er FNs klimapanel en gigantisk triumf for internasjonal vitenskap, for aldri har verdens politikere lagt til grunn en konsensus mellom et bredt spekter av vitenskapsfolk på den måten som her har skjedd. USAs president, Kinas president, Indias statsminister og EUs ledere – hele verden – bygger på dette. Dette er et materiale som må forbedres, og som må kritiseres. Vitenskapen i årene framover vil helt sikkert komme fram til både nye, overraskende og mer presise konklusjoner på de aller fleste punktene.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [11:04:57]: Jeg blir litt overrasket over holdningen. Vi skal ikke lenger tilbake enn til i fjor vår, da var statsrådets holdning at klimaskeptikere kunne sammenliknes med dem som benektet at Hitler startet annen verdenskrig, ifølge en artikkel i *Bergens Tidende*.

I 2007 sa Kristin Halvorsen på SVs landsmøte at klimaskeptikerne må være korrupte. De må være kjøpt og betalt av oljeindustrien eller andre.

Vi ser altså at klimapanelet ikke baserer seg på fagfelleurdert forskning i den utstrekning en prøver å gi inntrykk av. Dette har gjort at f.eks. India nå ikke er så positiv som Solheim prøver å gi inntrykk av. De har opprettet sitt eget klimaråd for å etterprøve det som FN kommer med. Greenpeace i England har nå gått ut og bedt om at FNs klimapanels leder går av, og vi vet at debatten pågår. Jeg har listet opp ti andre punkter, som også viser at dette ikke bare består av to enkeltsaker.

Spørsmålet til statsråden er: Vil Norge gå i bresjen for at FN neste gang kun skal holde seg til fagfelleurdert forskning? Vil han opprette en uavhengig forskergruppe som går gjennom påstandene mot FNs klimapanel? Og ikke minst, vil han sørge for at (presidenten klubber) neste gang FN publiserer, publiserer de alt samtidig, og ikke kommer med (presidenten klubber) miljøpolitikken først og vitenskapen etterpå?

Statsråd Erik Solheim [11:06:06]: Det mest grunnleggende spørsmålet i rekken av alle, er: Hva skal man basere politisk handling på? Det er det vi må ta stilling til. Vi tilskynder selvsagt best mulig vitenskapelig forskning, best mulig oppsummering fra FNs klimapanel og å lytte til alle kritikere – det har vi gjort hele tiden. Men så er spørsmålet: Når skal politikere starte å handle – og politikere må starte å handle på basis av det som det er en bred vitenskapelig enighet om, og som kommer til uttrykk i klimapanelet og i mye annen internasjonal forskning. Det er også det som legges til grunn av alle verdens statsledere – ikke av Fremskrittspartiet åpenbart, men alle andre legger til grunn at dette er den brede konsensus som man starter med. Det er en parallell til andre vitenskapelige områder. Vi legger til grunn evolusjonslæren, selv om mange forskere er uenig i den. Vi legger til grunn at Hitler startet annen verdenskrig. Selv om det finnes – jeg understreker: ikke nynazister – forskere som har et helt annet syn på dette, anstendige britiske forskere, bygger vi likevel all undervisning på det som en vitenskapelig erkjennelse. Det samme må det være her. (Presidenten klubber.) Det er en tilstrekkelig bred vitenskapelig erkjennelse til at vi kan starte politisk handling.

Presidenten: Av hensyn til tidsbruken, og siden presidenten allerede har annonsert ytterligere ett tillegsspørsmål, blir det gitt anledning til bare ett oppfølgingsspørsmål – fra representanten Arne Sortevik.

Arne Sortevik (FrP) [11:07:34]: Det er synd det bare er ett oppfølgingsspørsmål på et så viktig område.

Det er jo interessant å høre miljøvernministeren svare på hovedspørsmålet og nå fremvise litt mer ydmykhet og åpenhet enn det vi har vært vant til å høre fra den siden hittil, der nettopp denne statsråden har møtt en del såkalte skeptikere med uttrykk som voodoo-vitenskap, altså heksevitenskap.

Det er slik at i klimasammenheng er det viktig å vite mest mulig. Det er viktig å ha en «open mind» – en åpen holdning til andre syn på årsaker som kommer frem, nettopp fordi klimapolitikken er så omfattende og gjør så store inngrep for folk flest i verden. Kineserne sier nå at den neste IPCC-rapporten bør inneholde «sceptical views», og at man skal ha ««open mind» about cause of climate change».

Er det en holdning som statsråden vil forfølge og være åpen for?

Statsråd Erik Solheim [11:08:42]: Ja, absolutt. Som Trond Giske understreket tidligere, prøver vi å være åpne for alle holdninger. Men la oss være klar over at klimaskeptikerne jo ikke er en enhetlig gruppe med ett ståsted. Noen klimaskeptikere sier at jorda varmes ikke opp i det hele tatt. Andre klimaskeptikere sier at jorda varmes opp, på samme måte som FNs klimapanel sier, men at det bare skjer på naturlig vis, ikke gjennom menneskeskapt påvirkning. En tredje gruppe, som f.eks. representeres i Danmark ved Lomborg, sier at det FNs klimapanel er kommet fram til, i bunn og grunn er riktig, men fattigdommen i den

tredje verden er et større problem, så vi må løse det først. Så klimaskeptikerne angriper dette materialet fra mange forskjellige ståsteder, mange forskjellige faglige og politiske ståsteder. Den kritikken er nyttig, men klimaskepsisen gir ikke noe grunnlag for politisk handling, for den spriker i alle mulige retninger. FNs klimapanel er den bredeste, vitenskapelige enighet vi kan komme til, men den må selvsagt daglig utfordres av folk med ulike andre faglige ståsteder.

Presidenten: Da går vi til dagens siste hovedspørsmål – Borghild Tenden.

Borghild Tenden (V) [11:09:46]: Mitt spørsmål går til næringsministeren.

For få dager siden kom det fram at næringslivets kostnader knyttet til skjemavelde og etterlevelse av regelverk kun er redusert med 0,5 pst. de siste årene, til tross for gjentatte løfter om en kraftig forenkling. Mens andre land rundt oss har satt seg ambisiøse mål om reduksjon av næringslivets kostnader knyttet til rapportering, nøler Regjeringen.

Den 16. juni 2009 sendte daværende næringsminister Sylvia Brustad ut en pressemelding hvor det ble lovet at det skulle settes ned et utvalg som skulle se nærmere på hvordan forenklinger i det norske regelverket kunne gjennomføres, bl.a. skulle innspill fra Revisorforeningen, arbeidet i EU og i andre land danne bakgrunnen for utvalgets arbeid.

Nå har det gått 238 dager siden Brustads pressemelding, og det har ikke skjedd noen ting. Det er det verken noe utvalg eller noe klart mandat på plass. Norsk næringsliv bruker i dag 54 milliarder kr på rapportering ut fra regler og skjemabelastning. Når kan vi forvente at Regjeringen setter ned et konkret utvalg eller konkrete mål, og når kan vi forvente at næringsministeren følger opp den tidligere næringsministerens lovnader?

Statsråd Trond Giske [11:11:20]: Det er riktig som representanten sier, at vi ikke er kommet langt nok i forenklingsarbeidet for å lette bedriftenes administrative ressursbruk. Dette tror jeg er noe som vekslende regjeringer, vekslende stortingsflertall og vekslende statsråder får ta et delansvar for. Jeg skal ikke legge ansvaret på noen bestemt av mine forgjengere – det ville da også være vanskelig siden det omtrent har vært en ny pr. år. De færreste har sittet over lang tid, og vi får dele det ansvaret på tvers av både partier og personer.

Jeg tror likevel at vi skal si at det er gjort viktige ting, som f.eks. utviklingen av portalen Altinn, hvor kommunikasjonen fra bedriftene inn til offentlige myndigheter blir vesentlig forenklet. Det er utarbeidet en handlingsplan med mange ulike forenklingstiltak som er gjennomført, eller som blir gjennomført, og handlingsplanen «Tid til nyskaping og produksjon», som kom i august 2008, hadde 120 ulike tiltak som nå iverksettes for å redusere næringslivets administrative kostnader.

Jeg er likevel enig med representanten i at vi må sette oss mer konkrete mål. Vi ser hvordan land rundt om-

kring i Europa setter målbare ambisjoner for hvor mye kostnadene i bedriftene skal ned. Jeg tror vi må utvikle norsk politikk på dette området i samme retning, slik at vi får konkrete mål på området, konkrete tiltak og konkret gjennomføring. Dette dreier seg om veldig mange departementer og veldig mange regelverk, og det er alltid gode begrunnelser for ulike bestemmelser, både regnskapslov, aksjelov, rapporteringskrav osv., men summen blir for stor for bedriftene. Vi må avveie nytteverdien mot den belastningen vi pålegger bedriftene, særlig de små bedriftene som dette er svært krevende for. Det er et arbeid som jeg skal ta på alvor, og hvor vi skal ha store ambisjoner.

Borghild Tenden (V) [11:13:29]: Jeg takker statsråden for at han er løsningsorientert.

Tidligere i dag la Venstre fram et representantforslag om at Norge skal etablere et eget regelråd etter modell fra tilsvarende råd i Sverige. Det er åpenbart at vi behøver et uavhengig organ som kan kontrollere effekten av nytt regelverk og endringer i eksisterende, før det effektueres overfor næringslivet. I Sverige er et slikt regelråd den svenske regjeringens viktigste grep for å nå målet om å kutte bedriftenes administrative kostnader knyttet til regelverk og skjemabelastning med 25 pst.

Mitt spørsmål til statsråden er om han synes dette forslaget fra Venstre er en god idé.

Statsråd Trond Giske [11:14:16]: Jeg synes i hvert fall at det er en veldig god idé å lytte til næringslivet selv og sørge for at de i ulike sammenhenger kan komme med innspill til hvordan de opplever mengden av krav, forventninger, regler og forskrifter som sier hva de skal rapportere, hvordan de skal føre sine regnskap, hvordan de skal oppbevare dokumentasjon osv. Det er bedriftene som kjenner best til dette. Om da det beste skrittet å ta i et forenklingsarbeid er å opprette noen nye råd, kan man alltid sette spørsmålstegn ved. Jeg tror også forenklingsarbeidet bør være enkelt og ikke bidra til nye byråkratier, men bidra til gode kommunikasjonsarenaer hvor bedriftene kan si klart ifra til myndighetene om hvilke regler som fungerer, eller ikke fungerer, og hvordan belastningen er. Det bør vi definitivt ha. Vi skal selvsagt også lytte til forslag fra Venstre, eller fra Sverige, og lære av hva andre rundt omkring i Europa har gjort i forenklingsarbeidet.

Presidenten: Det blir gitt anledning til ett oppfølgings-spørsmål – fra representanten Trine Skei Grande.

Trine Skei Grande (V) [11:15:32]: Jeg kan begynne med å forsikre statsråden om at vår idé ikke er tatt ut av Venstres partiskuffer, men fra innspill vi får i møte med småbedriftseiere.

Det jeg har vært litt bekymret over i statsrådets første dager, og som han skal få muligheten til å utdype, handler om at det har vært et stort fokus på de store gutta, det har vært et stort fokus på det store utland, og det har vært et stort fokus på å bli venn med dem som er de store bedriftseierne.

Men så er det sånn at det meste av næringslivet i dette landet er de små. Det er den lille rørleggeren i Gamlebyen som skal gi tilbud til meg, eller det er den lille bedriftseieren i Forskningsparken som skal utvikle en idé. Jeg er redd for at statsråden sitt fokus handler om bare å holde på de store og ikke utvikle de små. Derfor er det faktisk ganske viktig å få til sånne typer regelendringer, for de betyr noe for de store. De klarer alltid å fylle ut skjemaene sine. Det er de små som ikke får tid til å gjøre det.

Statsråd Trond Giske [11:16:36]: Jeg tror vi må ha en næringspolitikk som tar vare på både de store, internasjonale, slagkraftige konsernene våre, om det er Aker eller om det er Statoil eller om det er Orkla eller hvem det er som ansetter tusenvis og titusenvis av mennesker, og de små – han eller hun som har startet en bedrift, satt inn sparepengene sine, sagt opp en trygg jobb og prøver seg for seg selv og som opplever at det er krevende å klare å gjennomføre gründerideen sin samtidig som man skal følge opp regelverk og lover og forskrifter.

Jeg er helt enig i at det helt sikkert er slik at det er for de minste bedriftene at den belastningen blir størst, for man har ikke de store systemene til å kunne ivareta det. Derfor finnes det også regler som er forskjellige for små og store bedrifter. Men det er helt sikkert mye å gjøre. Så jeg tror man ikke må ha en enten–eller–holdning til dette, men en både–og–holdning – en politikk for både de store og de små. Vi skal lytte til småbedriftene, like mye som til de store, selv om det ikke gir så store avisoppslag. De små har også gode innspill. Det er også derfor vi lytter til Venstre.

Presidenten: Den muntlige spørretimen er over, og vi går over til den ordinære spørretimen.

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir noen endringer i den oppsatte spørsmålslisten. Presidenten viser i den sammenheng til oversikten som er omdelt på representantenes plasser i salen.

De foreslåtte endringene i dagens spørretime foreslås godkjent. – Det anses vedtatt.

Endringene var som følger:

Spørsmål 2, fra representanten Gunnar Gundersen til finansministeren, er trukket tilbake.

Spørsmål 3, fra representanten Svein Harberg til finansministeren, utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmål 15, fra representanten Nikolai Astrup til miljø- og utviklingsministeren, blir etter anmodning fra statsråden flyttet og besvart etter spørsmål 1.

Spørsmål 17, fra representanten Linda C. Hofstad Helleland til olje- og energiministerens, bortfaller, da spøreren ikke er til stede.

Presidenten: Vi går da til første spørsmål, fra representanten Bente Thorsen til kunnskapsministeren.

Spørsmål 1

Bente Thorsen (FrP) [11:18:43]: «I ulike media er vi gjort oppmerksom på at de nye fraværsreglene ikke fungerer etter hensikten. Både lærere og elever har uttrykt, blant annet i Haugesunds Avis 27. januar 2010, misnøye med for liberale fraværsregler. På NRK 2. februar uttrykte statsråd Halvorsen også bekymring.

Hvilke tiltak vil statsråden i nær fremtid sette inn for å stramme inn regelverket slik at det i større grad ivaretar begrunnet fravær og i større grad innstrammer i forhold til ubegrunnet fravær?»

Per-Kristian Foss hadde her overtatt presidentplassen.

Statsråd Kristin Halvorsen [11:19:32]: Det har i det siste vært mye fokus rundt føring av fravær på vitnemålet, og det er både rett og rimelig fordi vi vet at fravær og frafall henger nøye sammen. Det er derfor veldig viktig at man jobber systematisk for å holde fraværet lavt, både i grunnskolen og i den videregående skolen. Det har også vært hevdet at det har vært lite sanksjoner knyttet til om elever ikke møter til timene. Denne saken ble tatt opp også i spørretimen den 13. januar i år.

Jeg vil først understreke at hovedregelen er at alt fravær skal føres på vitnemålet. Dette gjelder både i videregående opplæring og i grunnskolen. I grunnskolen er fraværsføring på vitnemålene en nyordning fra og med høsten 2009 – altså en klar innstramming.

Det er likevel lang tradisjon for at enkelte typer fravær, begrenset oppad til et bestemt antall dager, likevel ikke skal føres på vitnemålet. Eksempler på dette er arbeid som tillitsvalgt og hjelpearbeid, men også dokumenterte helsegrunner er omfattet. Dette er ikke nytt.

Det som er nytt, er at det ble gjort noen endringer i regelverket i fjor, og intensjonene med de endringene som ble gjennomført, og som jeg redegjorde for i spørretimen den 13. januar, var ikke at det skulle bli enklere for elevene å få null dager fravær på vitnemålet, men at man skulle få en mer lik praksis på skolene.

Reglene var sånn at det var rektor ved hver enkelt skole som godkjente hvilket fravær som skulle føres på vitnemålet og ikke, og det gjorde at det selvfølgelig var stor ulikhet mellom rektors vurdering og skolene.

Jeg går nå sammen med Utdanningsdirektoratet igjen om regelverket og vil komme tilbake med endringer i bestemmelsene for fraværsføring på vitnemål, både for grunnskolen og i videregående opplæring, fra høsten 2010.

Føring av fravær på vitnemål, både for grunnskolen og videregående opplæring, er regulert i forskrift i opplæringsloven. Innskjerpinger i regelverket vil bli sendt på offentlig høring. Reglene kan ikke gis tilbakevirkende kraft og vil derfor gjelde fra kommende skoleår av.

Det er for tidlig å konkludere med hvilke innskjerpinger i regelverket som vil bli gjennomført. Aktuelle tiltak som blir vurdert, er bl.a. å redusere antall fraværsdager som ikke skal føres på vitnemålet. Etter dagens regelverk er dette totalt 14 skoledager pr. år. Et annet relevant til-

tak som blir vurdert, er å skjerpe kravene til dokumentasjon ved at det i større grad kreves legeerklæring dersom fraværet ikke skal føres på vitnemålet.

Jeg vil understreke at vi nå arbeider med denne saken, og at vi går grundig gjennom ulike alternativer. Som jeg var inne på, er dette et spørsmål man må se veldig alvorlig på. Det har aldri vært intensjonen å gi et signal til skolene om en mer liberal praksis når det gjelder fravær. Tvert imot er nettopp det å slå ned på fravær veldig viktig og en veldig viktig del av det arbeidet som skoler aktivt driver for å hindre frafall.

Bente Thorsen (FrP) [11:22:48]: Jeg vil takke statsråden for svaret. Det var for så vidt et greit og ryddig svar. Jeg merket meg også at ministeren vil ha en ny sak ut på høring, og at ulike instanser skal få uttale seg. Jeg forutsetter at også rektorene, som i dag er veldig i tvil hvordan de skal føre fravær, blir en viktig del av den høringsinstansen, og at det blir lagt brett på det.

Den måten som fraværsreglementet fungerer på nå, står jo også i veldig stor kontrast til det som blir forventet av våre barn og unge når de kommer ut i arbeidslivet.

Ser ministeren viktigheten av at ansvarliggjøring av elevene også er et tiltak med tanke på deres framtid ute i arbeidslivet?

Statsråd Kristin Halvorsen [11:23:40]: Jeg skal raskt komme med forslag til hvordan vi konkret kan gjøre dette, slik at høringsrunden kan gjennomføres, og slik at endringene skjer allerede fra neste skoleår begynner. Jeg tror det er veldig viktig at vi umiddelbart stopper den «misforståelsen» som enkelte elever nå lever i, at fravær ikke er så farlig. Det er skadelig for ungdoms framtid ikke å delta i undervisningen på skolen. De får dårlige karakterer av det, og det øker risikoen for frafall. De som ikke gjennomfører videregående opplæring, har betydelig større vanskeligheter i arbeidsmarkedet. De mottar oftere sosialhjelp, og de står i fare for å bli uføretrygdet i ung alder. Så det er en veldig dårlig investering for den enkelte ikke å delta.

Det er også slik at det første bedrifter sjekker når de skal vurdere å ta imot en lærling, er hvor høyt fravær han eller hun har. En som har tatt yrkesfaglig studieretning, og som har høyt fravær, har ingen sjanse til å få lærlingplass. Det er også et hinder for å kunne gjøre ferdig utdanningen sin.

Bente Thorsen (FrP) [11:24:55]: Jeg takker igjen for svaret, som jeg synes også var grundig. Jeg forstår at ministeren virkelig har forstått problematikken her, at man egentlig gjør ungdommene en bjørnetjeneste ved å være for snille her.

Etter at debatten om fravær kom på agendaen, har flere elever faktisk stått fram i media og uttalt at de ønsker klarere regler. Hurtig tilbakemelding og informasjon er viktig i de fleste tilfeller, også når det gjelder å gi beskjed om fravær.

Dansk skole har tatt i bruk sms-varslings som verktøy, både til elever og foreldre, for å informere om fravær. Dette har vist seg å være effektivt, og da blir spørsmålet:

Synes statsråden at dette er et virkemiddel som kan tas i bruk i skolen, slik at foreldre får hurtig informasjon og tilbakemelding fra lærerne om eleven er på skolen eller ikke?

Statsråd Kristin Halvorsen [11:25:55]: Det tror jeg kan være en god idé for mange skoler, men jeg vil overlate det til skolene. Det er faktisk skoler som nå jobber veldig systematisk og omfattende for å sikre at elevene møter til undervisning. Det burde vært unødvendig, men det er prosjekter som f.eks. innebærer at skolen deltar aktivt og sørger for at ungdommen kommer på skolen.

Det er jo, skal vi si, et tankekors at skolen må ha den typen oppgaver, men vi vet også at et nært samarbeid mellom skole og foreldre er effektivt, og at det virker. Det er klart at sms-kontakt mellom en litt streng lærer og en like streng mor, kan få ganske mange 16- og 17-åringer ut av dynene.

Så er det en utfordring når det gjelder ungdom som har fylt 18 år og er myndige. Mitt håp er at de aller fleste ungdommene, når de tenker seg litt om, skjønner at hver enes-te dag er en investering i egen framtid, og at høyt fravær og å droppe ut av opplæringen er en lite farbar vei. Jeg vet også at mange skoler jobber veldig for både å motivere og å sørge for å gi gode tilbud.

Presidenten: Vi går da til spørsmål 15, fra representanten Nikolai Astrup til miljø- og utviklingsministeren.

Spørsmål 15

Nikolai Astrup (H) [11:27:23]: «Organisasjonen «Lofoten mot Sellafield» har etter lang planlegging fått møte EU-kommisjonen om Sellafield 3. mars i Brussel, men har fått beskjed om at verken miljøvernministeren eller andre representanter for politisk ledelse i departementet kunne delta. Dette oppfattes som om Regjeringen ikke prioriterer Sellafield, og gir «Lofoten mot Sellafield» dårlig ballast i Brussel.

Kan statsråden forsikre om at Regjeringen prioriterer å stanse lagring av radioaktivt avfall, og hvordan vil statsråden følge opp dette arbeidet?»

Statsråd Erik Solheim [11:28:04]: La meg først takke både presidentskapet og spøreren for velviljen til å flytte dette spørsmålet fram. Det var meningen jeg skulle reist til Washington om en time, men det ser ut til at snøværet der har klart det bin Laden aldri klarte, nemlig totalt å lamme Washington. Så i prinsippet kunne dette spørsmålet tas senere i dag, men jeg går ut fra at vi bare fortsetter nå.

Svaret på spørsmålet kan oppsummeres i ett ord, nemlig: Ja. Vi vil gjøre hva vi kan når det gjelder Sellafield. Møtet som Bellona og «Lofoten mot Sellafield» arrangerer i Brussel 3. mars, dreier seg om sikkerheten ved Sellafield og andre europeiske atomanlegg. Dette er noe vi tar på aller største alvor, fordi et uhell ved Sellafield

vil være en ulykke som kan påvirke norsk territorium, og være veldig alvorlig for Norge.

Jeg ser arrangementet som positivt og nyttig. Det er et viktig bidrag for å sette fokus på sikkerheten ved risikable atomanlegg i Europa. Jeg deltok på et liknende møte i Oslo for et år siden, og la meg understreke at det gjorde jeg nettopp fordi jeg syntes dette var et veldig viktig og positivt initiativ. Jeg tror ikke det har vært vanlig at miljøvernministre tidligere har deltatt på møtene, men jeg deltok fordi jeg syntes det var viktig. Jeg ble imponert over den arenaen dette var for dialog mellom norske og britiske aktører. Både britiske myndigheter og de nye amerikanske eierne av Sellafield stilte opp. Det ser jeg veldig positivt på. Det var en veldig positiv dialog om hva som kan gjøres for sikkerheten, så det var et godt og nyttig arrangement med positiv vilje også fra britisk og amerikansk side.

Når det gjelder det kommende møtet i Brussel, har det hele tiden vært klart at Miljøverndepartementet skal være representert der og legge fram Regjeringens syn på saken. Det har vært meddelt «Lofoten mot Sellafield», og det har vært planen hele tiden å delta på embetsnivå. At jeg skal ha trukket meg fra denne konferansen, er ikke riktig. Det har hele tiden, som sagt, vært meddelt at vi vil delta på embetsnivå. Det vi nå vil gjøre, er en kombinasjon: Vi vil delta med våre mest kompetente folk fra embetsverket. Statens strålevern vil delta, og min politiske rådgiver Audun Garberg vil komme. Jeg er på reise til Malawi og Mosambik på akkurat det tidspunktet for å diskutere et annet viktig miljøspørsmål, nemlig klimatilpasning.

For ytterligere å understreke hvor viktig vi mener møtet er, reiser «Lofoten mot Sellafield» til arrangementet i Brussel med økonomisk støtte fra Miljøverndepartementet. På møtet i Brussel vil Statens strålevern presentere resultatene av de beregningene de har gjort av mulige konsekvenser for Norge av et større utslipp fra Sellafield, som ble lagt fram i fjor. Som Astrup sikkert er kjent med, viser den rapporten at større utslipp fra lagrene av flytende, høyaktivt avfall i Sellafield kan føre til meget betydelig radioaktivt nedfall også over Norge, og har potensielt langt større konsekvenser enn det Tsjernobyl hadde. Hvis det skjer på de gale dagene, med gale vindretninger og et betydelig utslipp, er det særlig for Vestlandet vesentlig mer alvorlig enn Tsjernobyl i verste fall. Det er noe vi må prøve å stoppe og noe vi også må forberede en beredskap for.

Når man ser denne alvorlige trusselen mot Norge i sammenheng med rekken av større og mindre uhell de senere år, og kritikken fra britiske myndigheter av sikkerhetskulturen ved anlegget, gir det grunn til bekymring. Jeg ser det derfor som viktig at britene nå iverksetter effektive tiltak (presidenten klubber) for å redusere risikoen så raskt som mulig (presidenten klubber).

Representanten Astrup er sikkert kjent med at Regjeringen hele tiden har lagt betydelig press på den britiske regjeringen for å få redusert risikoen for en større ulykke i Sellafield. Dette har vært tatt opp både av statsministeren, utenriksministeren og meg selv ved ulike anledninger.

Det er også etablert en god faglig dialog mellom Strålevernet og britiske sikkerhets- og forurensningsmyndigheter (presidenten klubber).

Presidenten: Presidenten vil minne om at den normale tid for å svare på spørsmål er 3 minutter.

Statsråd Erik Solheim [11:31:50]: Da skal jeg ta resten i et eventuelt oppfølgingsspørsmål.

Presidenten: Det er jeg helt sikker på at statsråden makter!

Nikolai Astrup (H) [11:31:59]: Jeg takker statsråden for svaret. Det gleder meg at han er opptatt av problemstillingen.

Vi har jo det samme underlagsmaterialet om dette, nemlig Statens stråleverns rapport fra i fjor. Det er jo helt riktig, som statsråden sier, at en eventuell ulykke kan få store konsekvenser, spesielt på Vestlandet. Man snakker om ti til femti ganger så stort nedfall som det man hadde etter Tsjernobyl, i de mest berørte områdene i Norge. Så dette er alvorlig.

Hvordan jobber statsråden konkret mot britiske myndigheter? Han nevnte at det hadde vært møter. Hvor tett er den dialogen? Men også: Hvordan jobber man konkret opp mot EU-kommisjonen, som en viktig alliert i dette spørsmålet, og opp mot irske myndigheter, som en berørt part, som kunne være en god alliert for Norge? Så legger jeg merke til at man fra statsrådets hold ikke prioriterer møtet med Europakommisjonen, og heller ikke på statssekretærnivå, men sender en politisk rådgiver.

Statsråd Erik Solheim [11:33:03]: Bare for å oppklare enhver misforståelse om det siste: Dette er jo ikke et møte med EU-kommisjonen på området. Det er – hva skal man si – et møte av mer privat karakter. Men det er likevel et viktig møte. Derfor har vi gitt økonomisk støtte til det. Derfor vil min politiske rådgiver delta, og derfor vil både Strålevernet og embetsverket delta.

Når det gjelder det andre spørsmålet, har vi en politisk dialog med britiske myndigheter der vi forsøker å legge så mye press på denne saken som overhodet mulig. Det var det jeg skulle lese opp i det første svaret. Jeg skrev også brev til Ed Miliband, min britiske kollega, om saken i fjor. Vi har en faglig dialog gjennom Strålevernet og på embetsnivå. Vi har også en dialog med de amerikanske eierne for å se på sikkerhetstiltakene. Det er helt riktig, som Astrup sier, at Irland har vært en stor alliert her. Norge og Irland har tradisjonelt hatt veldig like synspunkter, i og med at det er to naboland som begge kan bli berørt. Vi vil selvsagt, når de nye kommissærene nå kommer på plass i Brussel, ha en dialog med dem for å se hvordan vi eventuelt kan samarbeide med EU på dette området.

Nikolai Astrup (H) [11:34:05]: Jeg takker statsråden for svaret.

Det var en stor lekkasje fra deler av anlegget i 2005

som gjorde at en del av det ble stengt frem til 2007. Så ble det gjenåpnet, etter det som jeg oppfatter som norske protester. Meningen er at den delen av anlegget skal stenges permanent fra 2010. Har statsråden fått garantier fra Storbritannia om at så vil skje?

Statsråd Erik Solheim [11:34:40]: Jeg kan ikke si at vi har fått noen garantier på dette området. Det er ikke til å legge skjul på at det er forskjellige synspunkter fra norsk og britisk side på dette området. Vi vil fortsette med å presse på. Vi ønsker en så rask som mulig stenging. Og vi ønsker framfor alt at det ikke tas nye skritt som vil forlenge levetiden, f.eks. ved å bringe inn atomavfall fra andre deler av verden til destruering der. Så vi vil gjøre hva vi kan for å få det stengt.

Dersom det skulle bli regjeringsskifte i Storbritannia ved valget i mai, som i hvert fall ikke er umulig – for å si det forsiktig – vil vi selvsagt umiddelbart ta kontakt med de nye britiske myndighetene for å uteske deres syn på det og legge press på dem også.

Spørsmål 2

Fra representanten Gunnar Gundersen til finansministeren:

«Formuesskatten er en skatt som taper bedriftene for egenkapital. Dette slår kraftigst ut i Distrikts-Norge, fordi der er mulighetene til alternative kapitalkilder svakest. Mye av Distrikts-Norge er helt avhengig av det lokale eierskap for at lokal virksomhet og hjørnesteinsbedrifter skal opprettholdes og videreutvikles.

Ser statsråden at formuesskattebelastningen har økt dramatisk for bedriftene og eierne de siste årene, og ser han at dette kan få store konsekvenser for mange distriktssamfunn om det fortsetter?»

Presidenten: Dette spørsmålet er trukket tilbake.

Spørsmål 3

Fra representanten Svein Harberg til finansministeren:

«Endringen av merverdiavgiftsloven fra 1. juli gir nye økonomiske rammer blant annet for mange virksomheter som lever av sommertrafikken. Statsråden har lovet å vurdere overgangsordninger på grunn av utfordringen med innføring av avgift etter investeringsperioden og før inntektsperioden. Med mye ledig kapasitet i bygge- og anleggsbransjen må det være et godt tiltak å stimulere til investering nå, og ikke la prosjektene vente på merverdiavgiftsrefusjon neste år.

Vil statsråden i lys av dette komme med stimulerende overgangsordninger omgående?»

Presidenten: Dette spørsmålet er utsatt til neste spørretime.

Spørsmål 4

Arne Sortevik (FrP) [11:35:47]: Dette er et spørsmål til samferdselsministeren:

«Streng langvarig vinterkulde har gitt spesielle utfordringer når det gjelder transportavvikling og luftkvalitet i de største byene. Bergen har vært spesielt rammet. Topografi, stor gjennomgangstrafikk og få, men store trafikkknutepunkt med sprengt transportkapasitet gjør utfordringene særlig store på både kort og lang sikt.

Vil statsråden vurdere utvidet statlig medvirkning i samarbeid med Hordaland fylkeskommune og Bergen kommune for å styrke det bussbaserte kollektivtilbudet på kort og lang sikt?»

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:36:32]: Det er fylkeskommunane og Oslo kommune som har ansvar for den lokale kollektivtransporten i fylka. Regjeringa har ingen planar om å endra på dette ansvarsforholdet, men vi ser det som vår oppgåve å sørge for at lokale styresmakter har dei verkemidla dei treng for sjølv å betra transportavviklinga og den lokale luftkvaliteten i byane.

Når det gjeld lokal kollektivtransport utanom jernbanen, er staten si rolle i utgangspunktet avgrensa til dei årlege løyvingane i fylkeskommunane over budsjettet til Kommunal- og regionaldepartementet. Desse løyvingane har auka kraftig under denne regjeringa. Dermed har òg dei lokale styresmaktene sine moglegheiter til å sørge for eit godt kollektivtilbod vorte betre.

Frå og med 2004 har dessutan staten gjeve tilskott til kollektivtransport i dei største byane i Noreg. Tilskotta er gjevne gjennom påskjønningssordninga for betre kollektivtrafikk og mindre bilbruk. I tråd med klimaforliket vart midlane til påskjønningssordninga dobla frå 2008 til 2009 til 323,4 mill. kr. I 2010 er det til disposisjon ca. 333 mill. kr til ordninga.

Når det gjeld verkemiddel for å betra den lokale luftkvaliteten, meiner eg det er svært viktig å gje dei kommunane som ynskjer det, verkty som gjev moglegheit til betre luftkvalitet i byane. Dette betyr at vegtrafikken må ned. Eg har difor gjeve høg prioritet til avklaring av fleire forslag, der både spørsmål om lågutsleppssoner og køprising inngår.

Arne Sortevik (FrP) [11:38:28]: Spørsmålet går på en spesiell situasjon knyttet til en spesiell vinter, og spesielt til bussbaserte kollektivtilbud i Bergen. Søknadsfristen for statlige midler til kollektivtransporten går ut 15. februar, altså i denne måned. Hittil har signalene fra Regjeringen vært overtydelige på at tiltak Regjeringen liker, skal belønnes, og tiltak Regjeringen ikke liker, skal straffes i form av at søknader ikke imøtekommes. Formålet med belønningsordningen er riktignok å stimulere til bedre framkommelighet, miljø og helse i storbyene ved å dempe veksten i behovet for motorisert transport og øke antall kollektivreiser på bekostning av reiser med privatbil. Men å øke antall kollektivreiser kan gjøres med positive tiltak, belønnings tiltak som klart belønner brukeren, hyppigere avganger, direkte transport og en ekstra lav pris.

Vil Regjeringen bidra til en slik ordning, på bakgrunn av den spesielle situasjonen som ikke bare Bergen, men også andre store byer har denne vinteren?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:39:12]: Vi tek situasjonen i Bergen på det yttarste alvor. Vi, fleire statsrådar, har òg hatt god kontakt med byrådet i Bergen om akkurat det.

Så til påskjønningssordninga. Der har jo Bergen fått midlar tidlegare. Gjennom klimaforliket og òg gjennom budsjettbehandlinga for 2010 har Stortinget sett søkjelyset på behovet for på den eine sida å styrkja kollektivtilbudet, men på den andre sida lønna dei kommunane, dei områda, som tek i bruk restriktive tiltak overfor biltrafikken, altså ein kombinasjon av desse to tiltaka. Det er sagt her at kommunar som set i verk restriktive tiltak, skal prioriterast.

Arne Sortevik (FrP) [11:40:42]: Jeg takker igjen for svaret. Da er vi, forutsigbart, tilbake igjen til pisken, med lite fokus på gulroten. Internasjonalt er buss anerkjent som effektiv kollektivtransport. Såkalt «bus rapid transit», hurtigbuss, er i bruk i mange store byer over hele verden. Et opplegg med hyppige, direkte bussavganger i rush-tiden mellom bydelssentra og Bergen sentrum har vært utprøvd i perioden med dårlig luft, og videreføres nå. Rush-tidsbuss er bedre enn rushtidsavgift. Til byen og tilbake, 10 kr hver vei, vil altså koste 25 mill. kr på årsbasis. Her er det snakk om et spleiselag mellom Bergen kommune, som har problemer i sin kommune og i sitt sentrumsområde, og fylkeskommunen, men det er også nødvendig å ha staten med i et slikt spleiselag.

Vil statsråden bidra til å finansiere rushtidsbuss i Bergen?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:41:45]: Som representanten Sortevik sjølv sa, søknadsfristen for påskjønningssmidlane er 15. februar. I dag er det den 10. februar. Det betyr at det akkurat no er ein dialog mellom fylkeskommunen, Bergen kommune og departementet om nettopp dette.

Så må eg understreka ein gong til: Det er kommunane som er forureiningsmyndigheit, og som gjer dei lokale vedtaka. Samtidig er det viktig for Regjeringa å bidra til at dei kommunane som ynskjer det, har verkty som gjev moglegheit til betre luftkvalitet i byane. Eg følgjer no med interesse dei drøftingane som skjer i Bergen og i Hordaland fylkeskommune om akkurat det, altså både styrkja kollektivtilbudet og drøfta restriktive tiltak som er i tråd med ordninga.

Spørsmål 5

Borghild Tenden (V) [11:42:54]: «En ny rapport laget på oppdrag for NHO Oslo og Akershus viser at den viktige jernbanestrekningen mellom Oslo og Ski kan stå ferdig i 2015.

Kan statsråden love å være en pådriver for at dette skjer?»

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:43:12]: Eg er oppteken av å realisera nytt dobbeltspor Oslo–Ski så snart som mogleg. Det nye dobbeltsporet er eit av dei største jernbaneprosjekta i nyare tid, og mange spørsmål må greiast ut før prosjektet er byggjeklart. Prosjektet vil gje store effektar for togtrafikken både lokalt, regionalt og mot utlandet. Det nye dobbeltsporet vil gje store positive effektar, men i byggeperioden kan eit så stort anlegg potensielt òg ha negative konsekvensar for menneske, natur og miljø.

Samferdselsdepartementet er opptekte av at Jernbaneverket skal sikra ein føreseieleg byggeperiode med kontroll over kostnader, framdrift og konsekvensar for omgjevnadene.

Prosjektet nytt dobbeltspor Oslo–Ski er i Nasjonal transportplan 2010–2019 planlagt gjennomført med oppstart i 2013–2014 og med ferdigstilling i 2018–2019. Prosjektet vil bli finansiert over ein eigen post skilt frå dei andre jernbaneprosjekta på statsbudsjettet, kap. 1350, post 30, Investeringar i lina.

Det er lagt opp til ein byggeperiode på fem–seks år, noko som er anleggsmessig rasjonelt for eit prosjekt i denne storleiken. For å sikra ein forsvarleg og demokratisk planprosess er det behov for ytterlegare tre–fire år med planlegging før anleggsarbeidet kan starta. Bl.a. er det svært viktig å gjennomføra grundige grunnundersøkingar, slik at ein ikkje støyter på unødige overraskingar undervegs.

Den nye togstrekninga har høg tunnelandel, og det er viktig at ein vel riktig drivemetode, profil og traserings. God planlegging er svært sentralt for å lukkast. Det er nok av eksempel på tunellprosjekt som er blitt sette i gang for tidleg. I tillegg vil innføringa mot Oslo S bli utfordrande både plan- og gjennomføringsmessig, bl.a. i høve til kultur- og fornminne.

Nytt dobbeltspor Oslo–Ski er eit svært høgt prioritert prosjekt. Ut frå dei opplysningane Samferdselsdepartementet har i dag, kan eg ikkje sjå at det er forsvarleg eller at det er grunnlag for å forsera prosjektet utover det som er lagt til grunn i Nasjonal transportplan 2010–2019.

Eg har no registrert rapporten som er lagd fram av NHO. Eg kjem til å sjå veldig nøye på han og ha eit eige møte om grunnlaget for han, for eg ynskjer at dobbeltsporet Oslo–Ski skal ha så rask framdrift som mogleg.

Borghild Tenden (V) [11:46:07]: Jeg takker statsråden for svaret, og for at hun vil ta kontakt med NHO Oslo og Akershus og studere rapporten nøye.

Faktum er at Ski stasjon, som er en del av dobbeltsporet, har blitt utsatt gang på gang. I budsjettet for 2007, 2008 og 2009 ble prosjektet utsatt med ulike begrunnelser hver gang. I valgkampen mente representanter fra Regjeringen og regjeringspartiene at det var mulig å forsera dobbeltsporet. Det bør vel være sånn at det man sier i et valg, og det man gjør når man kommer i regjering igjen, henger sammen.

Igjen: Jeg takker for at statsråden vil gå i dialog med NHO Oslo og Akershus. Men hva er årsaken til at hun ikke

kan være like offensiv som hennes regjeringspartnere var i valgkampen?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:47:04]: Eg har ikkje oversikt over alle detaljar i høve til kva som vart sagt i valkampen, men eg antek at òg representantar for dei raud-grøne der heldt seg til Nasjonal transportplan, som er ein svært ambisiøs nasjonal transportplan, der det altså dei komande ti åra er planlagt å bruka 322 milliardar kr til samferdsel.

Så er det særleg planleggingsfasen som det no i denne omgang er viktig å gjera nøye. Det handlar om til dels vanskelege grunnforhold, og det handlar om stor tunellandel.

Eg kjenner eit stort ansvar frå no av og framover. Eg veit kva dette dobbeltsporet betyr. Samtidig må eg òg sørgja for at høgst nødvendig planlegging blir gjord.

Borghild Tenden (V) [11:48:10]: Jeg takker igjen for svaret.

Jeg registrerer at statsråden fremhever planprosesser og god planlegging i begge svarene sine. Og det er nettopp disse hensyn som har vært Venstres utgangspunkt i denne saken. Det er også sånn at det mangler planleggingspenge i kommunene. Det har vært med på å forskyve dette dobbeltsporet eller gjort at kommunene ikke kan jobbe så raskt som de ønsker.

Venstre har i sine alternative statsbudsjett satt av 50 mill. kr til å styrke de berørte kommunenes planleggingsarbeid, både med hensyn til fremdrift og kvalitet. Er dette noe statsråden kan tenke seg å støtte eller komme tilbake til i revidert?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:49:00]: No har jo Jernbaneverket lagt fram sitt forslag til planarbeid for denne strekninga, og eg går ut frå at dette går både så grundig og så raskt som føreset.

Så vil eg nytta høvet til å seia at etter planleggingsperioden kjem det òg ein byggeperiode, og skulle det der visa seg at det er moglegheit for ytterlegare forseringar i høve til det som ligg i Nasjonal transportplan, så meiner eg at det bør takast opp i samband med rulleringa om fire år. Det er altså det største prosjektet i Nasjonal transportplan, og det er òg svært viktig, både for mange enkeltpersonar og for næringslivet i dette området.

Spørsmål 6

Svein Harberg (H) [11:50:15]: Jeg har følgende spørsmål til samferdselsministeren:

«Den nye traseen på E18 mellom Grimstad og Kristiansand har resultert i at en betydelig mengde trafikk, spesielt tungtrafikk til og fra industrien, nå benytter rv. 402 fra Birkeland til ny E18 ved Storemyr og ikke rv. 41 som tidligere. Den vesentlige økningen i trafikk gjør at barn og unge ikke lenger kan gå eller sykle langs riksveien fra Eigeland til Storemyr i Lillesand.

Vil statsråden nå ta ansvar for konsekvensen av ny in-

frastruktur og sørge for at europaveimidler settes inn for å få på plass ny gang- og sykkelvei her?»

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:50:56]: Det er rett at det har vore ein viss trafikkauke på den tidlegare rv. 402 mellom Eigeland og Storemyr. Ifølgje ei nyleg trafikktejing frå Statens vegvesen er auken på om lag 500 køyretøy i døgnet. Frå årsskiftet har fylkeskommunen overteke ansvaret for denne vegen.

Lillesand og Birkenes er del av Kristiansandsregionen, der utbyggingsprosjekta dei nærmaste åra skal finansierast bl.a. gjennom Samferdselspakken for Kristiansandsregionen. Areal- og transportutvalet, det såkalla ATP-utvalet, har koordinert det lokale politiske arbeidet, og det er vedteke ei rekkje prosjekt, bl.a. to gang- og sykkelvegprosjekt langs fv. 402 mellom Lillesand og Storemyr. Strekninga mellom Eigeland og Storemyr er likevel ikkje prioritert.

Eg vil visa til at ansvaret for prioriteringane på fylkesvegnettet ligg til fylkeskommunen. I denne regionen er det etablert eit godt samarbeid mellom kommunane og fylket gjennom ATP-utvalet og arbeidet med Samferdselspakken. Det blir difor opp til dei lokale styresmaktene å prioritera midlar til tiltak langs denne strekninga.

Svein Harberg (H) [11:52:19]: Jeg takker for svaret, som jo bekrefter at det er en betydelig økning. Det er også viktig å få med seg at den type kjøretøy som står for denne økningen, gjør trafikksituasjonen atskillig verre for dem som ferdes langs veistrekningen.

Det er riktig at ATP-utvalget skal arbeide med trafikk-sikkerhet og gang- og sykkelveier i denne regionen, og det pekes på at de ikke har prioritert denne strekningen. Nei, det har vært en lang og grundig politisk prosess i regionen for å prioritere veier, men da var jo ikke dette noen problemstilling.

Fra 1. januar i år er det slik at fylkene har overtatt ansvaret for veier, og staten sitter da igjen med stamveiene. Ser ikke statsråden at det blir helt urimelig å overføre ansvaret for konsekvensene når det gjelder stamveiene, til fylket og attpåtil peke på manglende prioritet i en plan som er laget før dette oppsto?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:53:20]: Fyrst til ein nærmare analyse av trafikken. Der heiter det at når trafikken no har auka, er årsaka at fleire trafikantar frå Birkenes køyrer E18 og ikkje rv. 41 til og frå Kristiansand. Det er Statens vegvesen som har sagt dette. Men tungtrafikken er som før på 10 pst. og har ikkje auka.

Til spørsmålet om det å overføra ansvaret for vegar: Så langt trur eg denne overføringa til eit langt større fylkesvegnett har ført til eit større fokus både på vegvedlikehald og på vegnettet elles. Det viser òg tala våre: Fylkeskommunane fekk med midlar over, og dei har altså sjølve prioritert samferdsel utover det som var forventa i forhold til både dei ordinære og dei ekstraordinære midlane som vart tilførte.

Svein Harberg (H) [11:54:26]: Det er mulig jeg er for kjapp i hoderegning, men når trafikkmengden har økt med

50 og tungtrafikken fortsatt er 10 pst., så betyr det at den har økt med 50 når det gjelder tungtrafikk. Det er jo en betydelig økning for dem som skal gå langs denne veien. Så tungtrafikken har økt, og det har forverret situasjonen. Jeg registrerer at statsråden fortsatt mener at dette er et lokalt anliggende. Ordføreren i Lillesand inviterte seg til et møte med statsråden i høst – altså den forrige statsråden – og det ble den gang avvist med bakgrunn i den problemstillingen som er her nå, og at dette ikke ligger i planene for ATP-utvalget. Er statsråden nå villig til å ta en dialog med ordføreren i Lillesand for å se om en kan få en løsning på denne strekningen?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:55:19]: Eg er oppteken av at det skal vera eit godt vegnett over heile landet, og at det skal gjelda både det som no heiter riksvegar, fylkesvegar og kommunale vegar. Men når det gjeld fylkesvegnettet, er vegen å gå å få til eit så godt samarbeid som mogleg internt i regionen mellom kommune og fylkeskommune. Det er altså her eit etablert samarbeid gjennom det som heiter ATP-utvalet.

Eg får mange spørsmål om å bidra til løysingar når det gjeld mange vegstrekningar i dette landet. Eg skal vera veldig fornøgd den dagen eg klarar å stilla opp for alle riksvegane, og eg trur òg det er viktig for meg å prioritera mi tid på veg akkurat der – og så i tillegg delta for at fylkeskommunane skal ha midlar i samsvar med dei oppgåvene dei har.

Spørsmål 7

Per Roar Bredvold (FrP) [11:56:36]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til samferdselsministeren:

«Daglig er det ca. fem viltpåkørsler på veiene i Hedmark. Det fører til mye lidelse samt ofte store skader.

Hva vil statsråden bidra med på kort sikt for å få redusert antall skader og omfanget av disse?»

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:56:55]: Kwart år blir om lag 1 300–1 400 elg drepne i trafikken. Påkørsler fører til store lidningar i form av skadar og død for dyr og menneske, i tillegg til materielle skadar. Statens vegvesen arbeider difor systematisk med å redusera påkørsler av vilt. Ein aukande bestand av elg og aukande trafikkmengd gjer dette arbeidet særleg krevjande.

Ein stor del av vegnettet går gjennom område med mykje vilt, og det er ikkje mogleg å unngå alle påkørsler. På dei mest utsette strekningane er det sett i gang særlege tiltak utover vanleg skilting. Tiltaka som er gjennomførte, er m.a. oppsetjing av ledegjerde for å få elgen til å kryssa vegen på utvalde stader, fjerning av vegetasjon langs vegen, m.a. for å fjerna næringskjelda for elgen vinterstid og for å betra sikten for førarane. Andre tiltak er føring og oppsetjing av tekniske løysingar for å varsla trafikantane om vilt nær vegbanen. Viltpåkørsler vil òg inngå i den nasjonale tiltaksplanen for trafikktryggleik, som blir fremja i løpet av våren.

I tillegg til kortsiktige tiltak må forvaltninga ha kunn-

skap som grunnlag for dei meir langsiktige tiltaka og den effekten som alle ynskjer. Statens vegvesen har difor sett i gang eit toårig program for å evaluera effekten av gjennomførte tiltak for å unngå påkøyrslar av vilt. Evalueringa vil vera ferdig våren 2010 og skal m.a. danna grunnlag for tilrådingar om målretta, stadtilpassa og kostnadseffektive tiltak.

Per Roar Bredvold (FrP) [11:58:47]: Jeg takker statsråden for svaret.

Hedmark er det fylket i landet med flest elgpåkjørsler. I fjor var det 556, og hittil i år er det òg mange. I spørsmålet sa jeg at det er ca. fem, men en ny telling viser faktisk at det er sju viltpåkjørsler hver dag i Hedmark, så dette er et stort problem. Men det er ikke noe nytt problem, sånn har det vært i mange år, og ikke bare under denne regjeringen. Det ser nesten ut som at antallet påkjørte dyr øker. Det kan selvfølgelig være mange forskjellige årsaker til det. Det kan jo hende at viltstammen akkurat nå er forholdsvis stor, men det er også mange andre årsaker til disse påkjørslene. Statsråden nevnte noen ting som kan være med og bidra her, men dette er prøvd i mange år, så det må noe mer til. Jeg så i Hamar Arbeiderblad tirsdag den 9. februar at det er en forsker som sier at en kunne gitt 100 000 kr i gebyr til veieierne pr. påkjørte dyr. Han sier at det har skjedd så lite, og at ingen tar ansvar. Nå må noen ta ansvar, og kanskje kan det være veieieren.

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [12:00:04]: Eg meiner faktisk at styresmaktene legg ned ein betydeleg innsats for å redusera talet på påkjørslar av vilt, både gjennom konkrete tiltak som eg allereie har nemnt, og ved å auka kunnskapen. Meir kan gjerast og vil bli gjort, men for at arbeidet skal lukkast, er vi avhengige av at den enkelte trafikanten òg kan bidra, bl.a. ved å senka farten og vera forsiktig i særleg utsette område.

Eg vil difor be Statens vegvesen om å sjå nærmar på moglegheitene for betre å informera bilistane i dei særleg utsette områda, som f.eks. Hedmark. Eg trur det er ein betre veg å gå enn å gje eit spesielt gebyr til veg-eigaren. Men det er heilt klart, som representanten her seier: Hedmark har ein urovekkjande stor del av desse påkjørslane.

Per Roar Bredvold (FrP) [12:01:10]: Jeg takker statsråden nok en gang.

Jeg er også enig i at det å informere bilistene er én av mange muligheter. Jeg ser jo, når jeg kjører langs veien, at det er store skilt som sier at du kanskje bør stoppe og sove i 15 minutter, du skal huske å ha på deg bilbelte – og noen steder er det også en trekant som varsler at det er elgfare. Men kanskje det skiltet skulle ha vært større, for det er ikke bare de bilistene som tilhører distriktet, som kjører her, og som kjører på elg, men det er også mange utenbygdsfra og fra utlandet. For eksempel kjører mange dansker på den veien som går til Trysil, og det er klart at noen av dem er jo ikke vant til elg i det hele tatt.

Vi må gjøre noe, og jeg er også enig i at kanskje det med bøter til veieieren heller ikke er den riktige måten

å gjøre det på. Men noen må ta ansvaret. Det er på veiene det skjer, og da må Statens vegvesen komme sterkere på banen. Dette er ikke et nytt fenomen, dette har vært i mange år, og da hjelper det ikke med den ene utredningen etter den andre. Det må skikkelige tiltak til, og tiltakene må komme med én gang. Det var derfor jeg spurte om hva statsråden vil gjøre på kort sikt.

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [12:02:21]: Eg meiner jo at såkalla leiejerde, fjerning av vegetasjon både for å få elgen til å gå ein annen veg og for å betra sikta for førarane, føring og oppsetjing av tekniske løysingar fortel at noko blir gjort. Likeeins har ein dette toårige programmet for å sjå på effekten av dei tiltaka som er gjorde.

Så skal eg ta med meg tilbake til Statens vegvesen forslaget om større skilt, kanskje òg fleire skilt. Eg skal altså ta dette spørsmålet på alvor og be Statens vegvesen vurdere spesielle tiltak i Hedmark.

Spørsmål 8

Arne Sortevik (FrP) [12:03:17]: Dette er et spørsmål som jeg håper også blir tatt på alvor:

«I Nasjonal transportplan 2010–2019 er utvikling av nasjonale transportknutepunkt et viktig strategisk tiltak for å effektivisere nasjonalt transportarbeid. Bergen har muligheten for å utvikle et slikt knutepunkt på Flesland. Der kan det bli kobling mellom vei, jernbane, Norges nest største flyplass og ny havn. Kobling av jernbane til flyplass krever felles forståelse av mål, strategi og innsats fra henholdsvis Jernbaneverket og NSB. Denne samordningen mangler.

Hva vil statsråden gjøre for å sikre god samordning mellom berørte etater?»

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [12:04:17]: Lat meg seia aller fyrst at eg takkar for påminninga. Eg skal svara på åtte spørsmål i dag, og eg trur svara vil visa at eg tek alle spørsmåla på alvor.

Så til svaret. NSB har tidlegare kome med utspel om ny persontrafikkbane mellom Bergen sentrum og Bergen lufthamn, Flesland. Det er ikkje utarbeidd eller behandla slike planar i Jernbaneverket. Jernbaneverket er staten sin etat for planlegging og bygging av jernbanefrastruktur.

Det føregår arbeid med konseptvalutgreiing, KVVU, for regionpakke Bergen. Arbeidet blir leia av Statens vegvesen, men med deltaking frå bl.a. Jernbaneverket, Kystverket, Hordaland fylkeskommune og Bergen kommune. Konseptvalutgreiinga tek for seg transportsystemet i heile Bergensregionen, og vil òg inkludera kollektivsystemet. Resultatet av utgreiinga – og den vidare behandlinga av ho – vil vera eit viktig grunnlag for avgjerd knytt til den vidare utviklinga av jernbanesystemet i Bergensområdet.

Bergen kommune har planar om ein skjengående kollektivbane til Flesland. Dersom denne blir realisert, ser ikkje Jernbaneverket eit jernbanespor for berre persontrafikk som aktuelt. Jernbaneverket meiner at ein even-

tuell framtidig persontrafikkbane mot Flesland må sjåast i samanheng med den pågåande utgreinga av ny hamn i Bergen. Dersom denne blir lokalisert til Flesland, og det kjem fram at jernbanegodshandteringa, som per i dag ligg på Nygårdstangen, bør lokaliserast saman med framtidig hamneterminal, vil persontrafikk på jernbanestrekninga vera naturleg å vurdere som tilleggseffekt av eit nytt gods- spor. Arbeida med utgreiing av ny hamnelokalisering blir gjort i regi av Hordaland fylkeskommune, men er pr. i dag ikkje ferdigstilt. Jernbaneverket deltek i prosessen, bl.a. med tanke på ei mogleg jernbanetilknytning.

Per i dag ligg det altså ikkje føre konkrete planar om jernbanespor til Flesland. Min forgjengar, Liv Signe Navarsete, har fleire gonger svart på spørsmål omkring denne problemstillinga. I 2009 ser eg at representanten Sortevik har fått svar på tre spørsmål om dette temaet.

Eg meiner at det no er naturleg å venta på resultatet av pågåande KVVU for regionpakke Bergen og utgreiing omkring lokalisering av ny hamn før ein tek stilling til om eit slikt arbeid skal startast opp.

Arne Sortevik (FrP) [12:07:00]: Takk for svaret. Det setter lys på nettopp det som er utfordringen i denne saken: å gå fra passiv observering av en mulighet til aktive politiske grep for å planlegge, gjennomføre og realisere et svært godt prosjekt.

Alle partier er opptatt av å utvikle knutepunkt. En studie utført av Transportøkonomisk institutt viser at bare et fåtall land har utviklet en nasjonal politikk for godstransport i byer. Problemene håndteres vanligvis lokalt og regionalt. Effekten er ofte manglende sammenheng mellom nasjonale, regionale og lokale mål. NSB har, som statsråden vel var inne på, en strategi for å utvikle togbasert persontransport i de store byene. Til Flesland kan man få begge deler på samme spor – man kan få persontransport, og man kan få godstransport. Ser ikke statsråden at jernbane til Flesland er et viktig nasjonalt prosjekt som krever nasjonal, politisk styring?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [12:08:06]: Framdrifta for arbeidet med KVVU, konseptvalgutredning, og KS1, ekstern kvalitetssikring i tidleg fase av store, statlege investeringsprosjekt, er lagt opp slik at saka eventuelt vil kunna leggjast fram i samband med stortingsmeldinga om Nasjonal transportplan 2014–2023. Men eg synest det er viktig at vi òg lyttar til den debatten som går regionalt om dette.

Så kan eg seia at vi er aktive lyttarar i den forstand at seinast i går, i eit transport- og logistikkforum som er etablert som eit nasjonalt kontaktorgan med Samferdselsdepartementet, var òg dette med hamn på Flesland eit tema.

Arne Sortevik (FrP) [12:09:13]: Det er viktig ikke bare å være en aktiv lytter, men også en tydelig peker og en tydelig retningsdriver. La meg henge på at i dette prosjektet med jernbane til Flesland er også lokaltog fra Åsane til Flesland inne. Det kan altså, med tanke på spørsmål tidligere her i salen, redusere biltrafikken i Bergen med 20 pst.

Det er et tilbud som er et godt alternativ til bil, fordi det er få stopp langs linjen.

NSB har i mange år arbeidet med planer om tog både til Åsane og til Flesland, men de strever med å få Jernbaneverket like interessert som NSB er selv. Det er nødvendig med klare føringer og klare signaler.

Jeg får ingen signaler om hvor lang tid jeg har igjen, president – men mitt spørsmål er: Vil statsråden gi grønt lys for prosjektarbeid med jernbane både til NSB og til Jernbaneverket og ikke minst signal om at de må arbeide sammen om dette som bør og skal være et fellesprosjekt?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [12:10:18]: Eg har nemnt det arbeidet som no skjer i Bergen kommune med ein personbane til Bergen, det som ein kan kalla ein skjenegåande kollektivbane, altså bybanen. Der blir det no i vårsesjonen arbeidd med ei sak om vidareføring av Bergensprogrammet. Eg synest at vi må sjå det òg i samanheng med ein eventuell framtidig jernbane til Flesland.

Så har eg registrert at det i fleire storbyområde er auka fokus på å kombinera bane og veg med hamn utanom sjølve bykjernen. Difor følgjer vi no nøye med på den debatten som går i Bergen og Hordaland.

Spørsmål 9

Ingjerd Schou (H) [12:11:30]: Nå kan sikkert både samferdselsministeren og jeg være enige om at det viktigste er å få toget på skinner, og at det kommer. Men det gjør det jo ikke alltid. Mitt spørsmål er derfor:

«NSB har lovet kompensasjon til togreisende ved forsinkelser. Kompensasjonsordningen har en anslått kostnad på 10–20 mill. kr. Forsinkelser og innstillinger over 30–60 minutter skyldes for det meste forhold utenfor NSBs kontroll.

Betyr dette at kostnadene vil gå ut over andre jernbaneprosjekter?»

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [12:12:08]: Eg er hjartans einig i at i denne tida må det vera eitt overordna mål, og det er at fleire tog er i rute.

Eg er fornøgd med at NSB no har fått på plass ei føreseieleg kompensasjonsordning som òg omfattar togpendlarane. Den nye ordninga er i samsvar med det som vart varsla etter møtet 7. januar i år mellom meg og leiinga i NSB og Jernbaneverket. Her vart ei ordning frå EU omtald. Eg såg ikkje nokon grunn til å venta på at EU si forordning om nye passasjerrettar for reisande med jernbanen skulle implementerast i norsk rett.

I samråd med leiinga i NSB vart det avklart at NSB frå 1. februar 2010 skulle innføra ei ordning der dei reisande får 50 pst. prisavslag på billettprisen dersom toget er meir enn 60 minutt forseinka mellom Oslo og Bergen, Oslo og Trondheim, Oslo og Kristiansand, Oslo og Stavanger og mellom Trondheim og Bodø, og meir enn 30 minutt forseinka når det gjeld alle andre persontog. Det vart dessutan bestemt at tilsvarande ordning skulle gjelda for

reisande med periodebilletter, slik at dei mange pendlarane som dagleg reiser med jernbanen, òg skulle få ein kompensasjon ved forseinkingar i togtrafikken.

Eg er merksam på at NSB kan koma til å krevja kompensasjon for dei meirkostnadene ordninga vil innebera for selskapet, og som ligg inne i avtalen staten ved Samferdselsdepartementet har med NSB om statlege kjøp. Førebels har NSB rekna med at ordninga vil kunna kosta i storleiken 10 mill. kr–20 mill. kr på årsbasis basert på dei togforseinkingane som har vore fram til no. Men talet er likevel høgst usikkert, og utviklinga i driftssituasjonen vil vera avgjerande for kor mykje ei slik ordning vil kosta over tid.

Korleis meirkostnadene i 2010 skal dekkjast, kan eg fyrst ta stilling til når NSB har lagt fram eit endeleg dokumentert krav for i år. Dersom det blir bestemt at ordninga skal innførast permanent frå 2011, legg eg opp til at eit anslag for eventuelle meirkostnader blir dekt innafør løyvinga som blir fastsett for kap. 1351, post 70 Kjøp av persontransport med tog, i samband med Regjeringa si behandling av statsbudsjettet for 2011. Eg vil uansett ikkje leggja opp til at spesielle jernbaneprojekt som er i gang, eller som etter planen skal startast opp i inneverande planperiode, 2010–2013, vil bli stoppa på grunn av den nye kompensasjonsordninga som no er innført.

Ingjerd Schou (H) [12:15:00]: Det er veldig fint at statsråden ligger foran EU på noen områder. Jeg hører også at for 2010 vil departementet ta regningen. Men NSB vil nok komme til å gjøre krav på noen inndekninger, og da er det departementet som får regningen. Men ansvaret for årsaken til disse forsinkelsene ligger hos Jernbaneverket. Ifølge rapportene om alle de togene som ikke kommer, og som gjør at folk ikke kommer på jobb eller ikke rekker barnehage, er det Jernbaneverket som har ansvaret for disse forsinkelsene. Jeg hører at uansett vil kostnadene være i millionstørrelsen. Så mitt oppfølgingsspørsmål til en samferdselsminister som allerede ligger 2–3 milliarder etter målene i forhold til Nasjonal transportplan, vil fortsatt være om det vil forskyve ytterligere viktige tiltak. Vil det tas fra driftsmidlene, eller vil det være fra investeringer på andre sektorer når statsråden skal dekke inn den regningen for kompensasjonsordningen?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [12:16:07]: Det er rett at dette har si årsak i tiår med forsømingar med skjenegangen. Det er òg gamalt togmateriell. Ein har gjort ein intensiv innsats for å betra skjenegangen frå Jernbaneverket si side. Det er òg gjeve løyvingar til bestilling av nytt togmateriell.

Så er mitt svar at kostnadene ved denne refusjonsordninga skal ikkje gå ut over andre jernbaneprojekt.

Ingjerd Schou (H) [12:16:59]: Det er riktig, og jeg er enig med statsråden i, at vi trenger gode, langsiktige løsninger – og en statsråd som tør og vil utvise et overordnet lederskap. Hensikten med en slik kompensasjonsordning bør være å gi NSB og Jernbaneverket en motivasjon til å tenke brukerorientert, å være opptatt av brukeren, og

at resultatene får økonomiske konsekvenser. Jeg er ikke sikker på at vi oppnår det ved en slik blankofullmakt fra departementet. Så spørsmålet til statsråden vil jo da være om dette er et forsøk på å kjøpe seg fri fra ansvaret for en jernbane i krise og uten tillit.

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [12:17:45]: Det er det ikkje. Det er ikkje eit forsøk på å kjøpa seg fri. Men det er eit bidrag overfor pendlarar som i dag føler at dei ikkje får ei vare som dei har betalt for.

Vi kan ikkje dekkja alle kostnader. Det er frå før ei ordning med drosjeutgifter og andre faktiske utgifter, som går sin gang. Men lat meg understreka når det gjeld motivasjon i NSB og Jernbaneverket: Eg har møtt både i leiinga i NSB og i Jernbaneverket – bokstaveleg talt ute på tog og spor – mange svært motiverte fagfolk som gjer så godt dei kan i ei krevjande tid, i ei tid då kulda har forsterka problemet.

Spørsmål 10

Borghild Tenden (V) [12:19:00]: Mitt spørsmål lyder: «På bakgrunn av et representantforslag fra Høyre og Venstre ble det satt ned et utvalg som skulle se på etablering av et uavhengig veitilsyn. Utvalgets flertall mente at et uavhengig veitilsyn kunne gi viktig drahjelp i arbeidet for trafikksikkerheten, som utvalgsleder Jorunn Ringstad uttrykte det ved overrekkelsen av rapporten. Det har gått ett år siden utvalget la frem sin rapport.

Hvordan er fremdriften på dette forslaget?»

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [12:19:32]: I St.prp. nr 68 for 2006–2007 varsla Regjeringa at ho ville setja ned eit offentleg utval som skulle sjå på organiseringa av tilsynsoppgåver knytte til infrastrukturen i vegsektoren. Det vart i november 2007 sett ned eit slikt utval.

Utvalet la i februar 2009 fram sin rapport, NOU 2009:3 På sikker veg. I konklusjonen var utvalet delt. Eit fleirtal i utvalet såg det som tenleg å etablere eit statleg tilsynsorgan uavhengig av Statens vegvesen. Eit mindretal i utvalet gjekk ikkje inn for oppretting av eit slikt tilsyn.

Det faktum at det ikkje er mogleg å argumentera ein tydig for at eit slikt tilsyn vil auka trafikktryggleiken og difor er fornuftig bruk av samfunnet sine ressursar, vil eg tru var ein av dei viktigaste grunnane til at forgjengaren min sette ned utvalet.

Rapporten frå utvalet, med den delte innstillinga, vart 24. april 2009 sendt på brei høyring, med frist for kommentarar og innspel 14. august 2009. Svara frå høyringa er ikkje eintydige med tanke på om det er føremålstenleg å etablere eit tilsyn for veginfrastrukturen.

Regjeringa vil, når vi har gjort ferdig våre vurderingar, leggja saka fram for Stortinget.

På spørsmålet om framdrift vil mitt svar vera at eg er nøydd til å gje våre vurderingar nødvendig tid, men eg har som mål å gje denne saka ei rask behandling, utan at eg no kan tidfesta nokon dato.

Borghild Tenden (V) [12:21:36]: Jeg takker statsråden for svaret.

Det var litt skuffende at hun ikke kunne være litt mer konkret, for Venstre mener at det haster. Venstre har begrundet behovet for et uavhengig veitilsyn med at det vil gi klare roller og ansvarsfordeling for å ivareta sikkerheten for trafikantene. Jeg har lyst til å trekke fram et eksempel. Statens havarikommisjon for transport har sett på en møteulykke mellom to vogntog på E39 for en tid tilbake. Havarikommisjonen peker på at spor i veibanen, bratte hellinger, skarp sving, smal vei og lav friksjon bidrar til å forklare hendelsesforløpet og ulykken.

Er statsråden enig i at bedre tilsyn med veiene våre vil styrke trafikksikkerheten for trafikantene? Er statsråden fornøyd med stoda, slik den er i dag?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [12:22:27]: Min kontakt med Statens vegvesen så langt har vist at her er det stort fokus på kvaliteten på infrastrukturen. Dei kjenner dette ansvaret. Dei har nyleg lagt fram ein omfattande rapport som nettopp set søkjelyset på trafikksikkerheit. Dei har gått gjennom alle ulykker der det har vore dødsfall eller alvorlege personskadar – alle ulykker dei siste fire åra – nettopp for å sjå på om det er nokre spesielle område, spesielle faktorar ein kjenner igjen, som går igjen i ulykke etter ulykke, og kva som kan gjerast med det.

Borghild Tenden (V) [12:23:32]: Jeg takker for svaret.

Jeg vil gå litt tilbake til det første svaret, der statsråden sier at forslaget om et uavhengig veitilsyn er ute på høring. Nå er det slik at det var veldig mange organisasjoner som støttet Høyre og Venstres forslag. Jeg kan nevne Trygg Trafikk, Opplysningsrådet for Veitrafikken, NAF, Transportbedriftenes Landsforening, Autoriserte Trafikk-skolers Landsforbund, Norges Lastebileier-Forbund, Nei til Frontkollisjoner – og jeg kunne fortsette å ramse opp. Så hvem statsråden nå hører, vet ikke jeg. Men når alle disse organisasjonene, som er genuint opptatt av trygghet på veiene våre, synes det er et godt forslag, er ikke det nok til at statsråden da skjærer igjennom og viser handlekraft ved å nedsette et uavhengig veitilsyn?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [12:24:29]: Høringsfristen var 14. august i fjor. Eg har ikkje, som Borghild Tenden, på dette tidspunktet hatt høve til å gå gjennom alle høyringsutsegnene. Det skal eg gjera, og eg skal merka meg dei synspunkta som her kjem. Eg har, med det utsnittet som eg har hatt høve til å kikka på så langt, forstått at det er ulike syn blant høyringsinstansane.

Så må eg òg få lov til å seia at i Statens vegvesen arbeider ein no med ein handlingsplan for trafikksikkerheit – berre for å understreka at det å betra trafikksikkerheiten blir teke på største alvor både i Statens vegvesen og i dei organisasjonane som det er naturleg for dei å samarbeida med, og i departementet. Så skal vi avklara om eit eige tilsyn er vegen å gå, eller om vi skal bruka dei midlane direkte på trafikksikkerheitstiltak.

Spørsmål 11

Øyvind Halleraker (H) [12:25:48]: «Utbyggingen av ny E39 mellom Os og Rådalen i Hordaland er et høyt prioritert prosjekt i Hordaland, så også i Nasjonal transportplan. De tekniske løsninger og planavklaringer for prosjektet er for lengst på plass. Bompengesøknaden er også ferdigbehandlet lokalt og innsendt til departementet for lang tid siden.

Hva er grunnen til at arbeidet med stortingsproposisjonen om dette svært viktige prosjektet ser ut til å ha stoppet opp, og hva vil statsråden foreta seg for å få saken fram til stortingsbehandling i løpet våren 2010?»

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [12:26:27]: Det er fleire grunnar til at prosjektet E39 Svevatjørn–Rådalen, altså mellom Os og Bergen, ikkje er klart for stortingsbehandling våren 2010. Statens vegvesen arbeider med å kvalitetssikra kostnadsoverslaget som grunnlag for ekstern kvalitetssikring, såkalla KS2. Prosjektet omfattar i stor grad tunnelar, og det blir difor eit stort overskott av masse. Statens vegvesen arbeider med å finna ei løysing for masseoverskottet på Bergenssida, der dette ikkje er løyst.

Sidan den lokalpolitiske behandlinga våren/sommaren 2008 har det vore ein kostnadsauke på prosjektet. Det blir difor fortløpande vurdert om dei lokale vedtaka er tilstrekkelege for å oppnå fullfinansiering. Det blir lagt opp til at eventuell supplering av vedtaka kan skje parallelt med den eksterne kvalitetssikringa.

Statens vegvesen vil tilpassa utarbeiding av utkast til stortingsproposisjon til framdrifta for den eksterne kvalitetssikringa.

Samferdselsdepartementet vil leggja fram bompengeproposisjonen for E39 Svevatjørn–Rådalen så snart det ligg føre tilstrekkelege avklaringar.

Eg er klar over at dette er eit prosjekt som er etterlengta. Eg meiner at den prosessen som her er lagt, ikkje tilseier at prosjektet har stoppa opp.

Øyvind Halleraker (H) [12:28:07]: Jeg takker for svaret.

I denne type prosjekter – og proposisjoner til disse – er det en såkalt administrativ fastsatt rente på 6,5 pst. E39 sør for Bergen er et stort prosjekt. Vi snakker antagelig om lån på over 2 milliarder kr, og renten betyr svært mye. I dagens marked vil en kunne binde lån på 15 år til pluss 5 pst. og 10 år på noe under 5 pst. Det har det vært gjort i mange slike prosjekter tidligere for å trygge økonomien og for å gi en bedre nedbetalingstid. Vil statsråden være positiv til at dette kan gjøres også i dette prosjektet?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [12:28:57]: Det er eit spørsmål som eg må få lov til å koma tilbake til. Eg kan ikkje her og no svara ja til å endra rentesatsen i eit prosjekt som det no blir arbeidd med. Men det er jo rett som Halleraker her seier, at føresetnadene kan vera endra over tid. Dette er jo eit prosjekt som har vore planlagt over lengre tid.

Øyvind Halleraker (H) [12:29:41]: Jeg takker for svaret.

Det er slik at to ganger har dette selskapet sendt inn bompengesøknader, hvor finansieringen er presisert – siste gang justert i tråd med departementets ønsker, for syv-åtte måneder siden. Nå har hele høsten gått og vinteren langt på veg, uten at prosjektet fremmes for Stortinget. Det står heller ikke på listen over saker som komiteen skal få i vår. Der står det ikke så veldig mange andre saker heller, så vi har god kapasitet. Hele Vestlandet venter på dette prosjektet. I 35 år har man arbeidet med det. Dette er kanskje den viktigste strekningen mellom Stavanger og Bergen som har gammeldags standard, med masse utkjørsler og stor trafikk.

Jeg vil rette et personlig spørsmål til statsråden: Vil hun nå personlig engasjere seg for å få prosjektet fram og ut av det uføret som det tydeligvis er kommet i?

Presidenten: Statsråd Meltveit Kleppa får svare så personlig som hun finner grunn til.

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [12:30:46]: Mitt svar er at eg har eit personleg engasjement for å følgja opp den framdriftsplanen som er lagd i Nasjonal transportplan, det som skal avklarast i budsjettet for 2010, det som det skal leggjast grunnlag for i budsjettet for 2011 og dei påfølgjande åra, denne fireårsperioden, og òg å leggja til rette for ei rullering av planen.

Eg deler Halleraker si beskriving av at dette er eit sterkt ynskje hjå dei som er opptekne av ein betre E39. Statens vegvesen seier, så langt, at dei skal vera komne mykje lenger når det lir på hausten 2010. Eg skal gjera det eg kan for å få fortgang i dette arbeidet.

Presidenten: Da er samferdselsministerens maratonrunde over, og vi går vidare til spørsmål 12.

Spørsmål 12

Elisabeth Røbekk Nørve (H) [12:32:19]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til helse- og omsorgsministeren:

«Molde og Kristiansund ble enige om å beholde to sykehus med dagens funksjonsfordeling også i fremtiden. Molde nye sykehus ble planlagt bygget på dette grunnlag, noe som også statsminister Stoltenberg og tidligere statsråd Bjarne Håkon Hanssen har gitt sin fulle tilslutning til. I dag foregår det en uverdigg sykehuskrig mellom de to bykommunene, fordi Helse Midt med god hjelp av departementet har sådd tvil om fordeling av fremtidige akuttfunksjoner.

Vil statsråden bekrefte at løfter gitt fra øverste regjeringshold opprettholdes?»

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [12:33:04]: Sykehusstrukturen har stått sentralt i den politiske debatten i mange tiår. I St.meld. nr. 9 for 1974–1975, Sykehusutbygging m.v. i et regionalt helsevesen, la man til

grunn at landet skulle deles i fem regioner, med lokal-, sentral- og regionsykehus. Lokalsykehusene skulle dekke behovet for generelle tjenester innen indremedisin og kirurgi, ofte også fødselshjelp. Røntgen-, laboratorie- og anestesistjenester skulle være støttefunksjoner.

Sykehusstrukturen og begrepet lokalsykehus har endret seg over tid. Dagens sykehusstruktur er i stor grad tilpasset tidligere tiders samferdsels- og bosettingsmønster og faglige utvikling – det vil si løsninger som ikke alltid vil være det beste tilbudet for befolkningen.

I Soria Moria-erklæringen åpner Regjeringen for at enkelte sykehus skal kunne gjøre andre arbeidsoppgaver enn i dag. Sykehus skal gi et mer spesialisert tilbud, samtidig som dagens desentraliserte sykehustilbud skal opprettholdes. Dette vil sikre nærhet til akuttfunksjoner og fødetilbud, selv om ikke alle sykehus har slike tilbud. Jeg har varslet Stortinget om at Nasjonal helse- og omsorgsplan skal legges frem i 2010 i form av en stortingsmelding. Samhandlingsreformen skal konkretiseres, og det er naturlig å omtale lokalsykehusenes rolle i denne planen.

I oppdragsdokumentene til de regionale helseforetak har jeg pekt på at det er nødvendig med fortsatt utvikling og omstilling av tilbudet i spesialisthelsetjenesten – dette for å møte endringer i sykkelighet, alders- og befolkningssammensetning og medisinsk teknologi. Arbeidet med å bedre arbeidsdelingen mellom sykehusene skal videreføres.

Jeg er kjent med at regionale helseforetak har satt i gang slike prosesser, herunder funksjonsdeling mellom sykehusene. Helse Midt-Norge har i sitt strategiarbeid lagt til grunn at tjenesten skal ha et samfunnsperspektiv, der spesialisthelsetjenestens rolle skal ses i lys av en helhetlig samfunnsmodell. Fire hovedutfordringer er lagt til grunn i strategien:

1. Befolkningens sammensetning og behov endres.
2. Tydeligere krav til dokumentert kvalitet.
3. Ansatte i helsetjenesten blir en knapphetsfaktor, som vi må ta med.
4. Økonomisk vekst i spesialisthelsetjenesten. Den bremses, i og med at man i Samhandlingsreformen skal satse mer på innsatsen i kommunene.

Det siste punktet må derfor ses i sammenheng med den reformen som ligger foran, og økt vekt på forebygging, noe som betyr at økte rammer til helseområdet i stor grad vil tilfalle primærhelsetjenesten.

Som helse- og omsorgsminister er det avgjørende viktig for meg at vi tar en beslutning om sykehusstrukturen på Nordmøre og Romsdal som har et generasjonsperspektiv. De valg vi gjør i dag, vil forme strukturen for mange tiår fremover. Jeg vil derfor i tett dialog med Helse Midt-Norge og berørte parter vurdere de ulike alternativer grundig før det trekkes en endelig konklusjon. Prosessen skal ikke ta lengre tid enn nødvendig. Det er viktig for pasienter, innbyggere og ansatte at dette spørsmålet snart kommer til en endelig avklaring.

Elisabeth Røbekk Nørve (H) [12:36:26]: Både statsministeren og tidligere helse- og omsorgsminister Bjarne Håkon Hanssen har tidligere lovt bygging av nytt Molde

sykehus, med byggestart i 2012 hvis de økonomiske forutsetninger var til stede. Statssekretær Ingebrigtsen besøkte nylig Kristiansund og skapte gjennom sine uttalelser ny usikkerhet om dette løftet står ved lag. Kan statsråden bekrefte at løftet som er gitt, både fra statsminister Stoltenberg og helse- og omsorgsminister Hanssen, står ved lag i forhold til bygging?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [12:37:03]: Når det gjelder planene for Molde sykehus, er de så vidt kommet til departementet, og vi går nøye igjennom dem. Når det gjelder det totale sykehusstilbudet i denne regionen, altså Molde, Kristiansund og kommunene rundt i den delen av fylket, er dette noe vi må se i sammenheng.

Det er helt klart at det trengs et nytt sykehus, og det er helt klart at vi skal gjennomføre utbygginger og forbedringer – at folk skal ha et trygt sykehusstilbud i denne delen av landet også. Det skal være fødetilbud, akutttilbud, alle disse funksjonene som er nødvendige, men vi må se dette i en sammenheng, hele landsdelen under ett. Så må vi komme tilbake når vi har gått gjennom disse planene, og se hvordan de endelig utformes.

Elisabeth Røbekk Nørve (H) [12:38:04]: Det pågår nå en diskusjon om funksjonsfordeling mellom sykehuse- ne i Helse Midt-Norge. Kan helseministeren forsikre folk i Møre og Romsdal om at hensynet til Kristiansund som hovedbase for oljevirksomheten i Norskehavet og deres behov for tilgang til helsetjenester vil bli tatt med i Helse Midt-Norges vurderinger?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [12:38:29]: Det er helt klart at befolkningens behov når det gjelder både struktur og hvilke utfordringer som er i ulike deler av landet, må tas med når vi skal se på hva som er den beste funksjonsfordelingen mellom spesialisthelsetjenester og andre typer helsetjenester. Vi har også sagt i Soria Moria II at vi ikke skal legge ned lokalsykehus, men de kan få andre oppgaver enn i dag.

Men det som er det aller, aller viktigste, er at befolkningen i denne delen av landet er helt sikker på at når de har behov for det, skal de ha tilgang til de beste helsetjenestene som er, og det som kan tjene dem best. Det betyr ikke at alle tjenester kan ligge alle steder, men at vi må ha et system som gjør at vi kan få den hjelpen vi trenger, når det er nødvendig. Da vil jeg også peke på ambulansetjenesten som i dag er helt annerledes enn den var bare for få år siden, og lagt opp nesten som små akuttstusykehus når man er på vei til spesialisthelsetjenesten.

Spørsmål 13

Erna Solberg (H) [12:39:50]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til helse- og omsorgsministeren:

«Tilbudet om lindrende behandling til barn er mangelfullt. Det er viktig at barn som er alvorlig syke i livets siste fase, får et helhetlig tilbud om lindrende behandling og omsorg. Det må legges til rette for at barnets familie

kan være sammen med barnet og få nødvendig støtte fra helsepersonell. For dem som ønsker at barna skal avslutte livet hjemme, må det være tilbud om ambulante tjenester som gjør dette mulig.

Hva vil statsråden gjøre for å sikre et bedre tilbud om lindrende behandling og omsorg til barn?»

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [12:40:28]: Det er heldigvis sjelden at barn dør av en uheldelig sykdom. Men når det skjer og et barn er i livets siste fase, skal det få all den hjelpen det trenger av lindrende behandling, pleie og omsorg. Det gjelder også smertelindring, og barn har selvfølgelig den samme rett til slik behandling som det voksne har.

Palliasjon, eller lindrende behandling, defineres som aktiv behandling, pleie og omsorg for pasienter med uheldelig sykdom og kort forventet levetid. Målet med lindrende behandling er best mulig symptomlindring og livskvalitet for pasienten og de pårørende. Behandlingen kan foregå i helseinstitusjon eller i hjemmet. I dag er det palliative tilbud både i spesialisthelsetjenesten og i kommunene.

I de aller fleste helseforetaksområdene er det etablert nettverk av sykepleiere med spesialkompetanse i kreftomsorg og lindrende behandling. Helsedirektoratet har laget nasjonale faglige retningslinjer for palliasjon i kreftomsorgen. Retningslinjene kom i 2007, som et ledd i oppfølging av Nasjonal strategi for kreftområdet 2006–2009. Retningslinjene er utarbeidet for kreftpasienter, men de generelle rådene gjelder også for pasienter med andre diagnoser. Helsedirektoratet har også laget en prioriteringsveileder om smertetilstander som kom i juni 2009. Denne veilederen er spesielt nyttig for dem som vurderer eller deltar i vurderingen av henvisninger til spesialisthelsetjenesten. Veilederen angir at pasienter som er yngre enn 20 år, skal ha høy prioritet og kort frist til utredning og behandling av kronisk smerte.

Per 1. oktober 2008 var det 32 palliative sentre ved norske sykehus. Tilbudet består av poliklinikk, ambulante team, senger eller en kombinasjon av disse. I tillegg har vi fire regionale kompetansesentre for lindrende behandling og tre regionale palliative sengeenheter. I St.meld. nr. 47 for 2008–2009 Samhandlingsreformen er lindrende behandling beskrevet som et område der vi må vurdere innholdet i oppgavene nærmere.

De regionale helseforetakene har overordnet ansvar for at befolkningen gis nødvendig spesialisthelsetjeneste innenfor gjeldende lovverk, forskrifter og de økonomiske rammene som er gitt. Jeg legger til grunn at de regionale helseforetakene gir og videreutvikler sitt tilbud til barn med behov for lindrende behandling i tråd med sentrale føringer.

Erna Solberg (H) [12:43:14]: Det er riktig at det ikke er mange – heldigvis, men det er altså ifølge SSB 349 barn i snitt som dør av alvorlig sykdom. 46 pst. av dem dør hjemme. Det er barn som lider av en uheldelig sykdom, og som ofte har et veldig komplekst og sammensatt sykdomsbilde. Dessverre er det en gruppe som ikke har

opplevd å være en prioritert gruppe. Kanskje nettopp fordi de er så få, er det vanskelig for mange helseforetak å ha et målrettet og godt tilbud til dem.

Foreningen JA til lindrende enhet og omsorg for barn er etablert for å rette fokus mot at lindrende behandling også trengs for barn og deres familier. De opplever at mange av de behandlingstilbudene og hjelpetilbudene som finnes, er dimensjonert mot voksne og ikke tar inn over seg den spesielle situasjonen som oppstår rundt det å ha et sykt og døende barn.

Mitt oppfølgingsspørsmål er derfor om statsråden ønsker å gjøre noe spesielt innenfor helseforetakene for å bygge opp kompetansen og tilbudene om lindrende behandling for barn, nettopp fordi de pårørende påpeker at her er det en stor mangel.

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [12:44:31]: De retningslinjene som er gitt, gjelder også for behandling for barn. Så vet vi selvsagt at barn har andre behov enn det voksne har, men de skal være en del av den samme metodikken og det samme tilbudet. Det som i tillegg er gjort i oppdragsdokumentet til helseforetakene for inneværende år, er at vi har tatt med to setninger, som lyder:

«Det er viktig at det finnes gode tilbud når det gjelder palliativ pleie og hospice. Tilbudene skal inngå som en integrert og naturlig del av spesialisthelsetjenesten og kommunens samlede helse- og omsorgstilbud.»

I det er det ikke nevnt barn spesielt, men det er en selvsagt ting. Men dette er selvfølgelig også noe vi kan presisere mer overfor helseforetakene, det gjør jeg gjerne. Når vi har tatt dette opp, har det vært en helt selvsagt ting at barn skal ivaretas som en del av den totale helsetjenesten.

Erna Solberg (H) [12:45:40]: Dessverre er det jo slik at hvis man antar at grupper det er få i, er en naturlig del av et tilbud som i stor grad kanskje gjelder veldig mange andre, blir de ofte ikke sett på samme måten. Min begrunnelse for å ta opp dette spørsmålet er bl.a. foreningen JA til lindrende enhet og omsorg for barn, hvor foreldre som har møtt det tiltaksapparatet vi har satt i gang, sier at de ikke opplever at det er tilpasset det å ha barn. Blant annet påpeker de at de veilederne som er laget, er laget for voksne, og de har et sterkt ønske om at det etableres en egen veileder for palliativ behandling rettet mot barn og deres familier.

Min utfordring til statsråden er da: Vil statsråden i denne sammenheng igangsette et tilbud om en særskilt veileder rettet mot barn?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [12:46:34]: Det er helt avgjørende at barn som er i en slik situasjon og i denne fasen, skal ha god behandling. Hvis det oppleves slik av foreldre at tilbudet i dag ikke er godt nok, vet jeg at det har noen nyanser – det er nok ikke alle som opplever det som dårlig. Men samtidig er det slik at her kan vi ikke feile, det er jeg helt enig med representanten Erna Solberg i. Dersom noen av foreldrene mener at det ikke er et godt nok tilbud i dag, er det selvfølgelig slik at vi

skal se på det og lage en egen veileder, og i hvert fall ha dialog med denne gruppen for å høre hva det er som kan forbedres i forhold til det tilbudet som er i dag.

Spørsmål 14

Bent Høie (H) [12:47:42]: «Helsetilsynet fastslo i rapport av 20. oktober 2009 at det forelå alvorlige avvik ved fødeavdelingen på Kongsberg. Blant annet påpekes det at sykehuset tillater fødsler med kjent risiko, uten at man har tilgang til nødvendig kompetanse. Den 24. januar 2010 døde et barn under fødsel, og fødeavdelingen ble midlertidig stengt på bakgrunn av dette.

Hva ble gjort fra sykehusets side for å sikre et forsvarlig fødetilbud, umiddelbart etter at de fikk Helsetilsynets rapport?»

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [12:48:20]: La meg først si at jeg ser svært alvorlig på saken ved fødeavdelingen ved Kongsberg sykehus, der et ufødt barn nylig døde, og der det har vært bekymring over det faglige nivået. Helseforetaket har stengt fødeavdelingen, som kjent, med bakgrunn i Helsetilsynets oppfølging av avdelingen over tid. Helsetilsynet i Buskerud har – etter rutine for samarbeid mellom politi og tilsynsmyndighet – anbefalt politietterforskning.

Når det oppstår alvorlige situasjoner som kanskje kunne vært unngått, må vi vurdere hendelsene og eventuelt endre rutiner for å hindre at dette skjer igjen. Det påligger Vestre Viken helseforetak, som selvstendig rettssubjekt, et ansvar for å sikre forsvarlig drift. Styret for helseforetaket har et selvstendig ansvar for å sikre at virksomheten også er innrettet i tråd med lover og regler. Det er altså ikke slik at helseforetakene skal vente på at Helsetilsynet påpeker uforsvarlige forhold.

Det regionale helseforetaket, i denne sammenheng Helse Sør-Øst, har ansvar for å korrigere uforsvarlige forhold. Det regionale helseforetaket må selv ta initiativ til korrigerende tiltak, dersom det ikke tilbys eller ytes tilstrekkelige og forsvarlige helsetjenester i regionen.

Jeg har bedt Helse Sør-Øst orientere meg om hvilke tiltak som er iverksatt ved fødeavdelingen på Kongsberg etter at rapporten fra Helsetilsynet i Buskerud forelå i oktober i fjor. Ifølge Helse Sør-Øst begynte Vestre Viken helseforetak arbeidet med å lukke påviste avvik allerede da den foreløpige rapporten var klar i september 2009. Helsetilsynet satte frist til 20. januar 2010 for å redegjøre for tiltak og tidsplan for å lukke avvikene. Vestre Viken HF, Kongsberg, svarte på dette i brev til tilsynet 21. desember 2009, altså én måned før Helsetilsynets frist. De fleste tiltakene er gjennomført, og det er satt tidsfrist for når de resterende tiltakene skal være gjennomført. Ifølge Helse Sør-Øst har arbeidet med å lukke avvikene pågått kontinuerlig. Fødeenhetene i Vestre Viken helseforetak skal ha et møte i morgen og bli enige om felles kriterier for hvilke gravide som skal føde hvor, såkalte kriterier for seleksjon av fødende.

Jeg holdes løpende orientert gjennom Helse Sør-Øst

om utviklingen, og jeg vil få informasjon om når fødeavdelingen kan åpnes igjen. Det viktigste er selvsagt at avdelingen tilfredsstillende kravene for forsvarlig drift. Inn-til videre sørger Helse Sør-Øst for at fødende ivaretas på en forsvarlig måte ved hjelp av de tjenester som er tilgjengelige.

Bent Høie (H) [12:51:08]: Jeg er også selvfølgelig helt enig i at det er veldig viktig at en i Vestre Viken helseforetak gjør de nødvendige endringene som skal til for at dette fødetilbudet igjen skal åpne, og da åpne med et tilbud som er forsvarlig og i tråd med de kvalitetskravene som vi stiller. Jeg stiller meg likevel spørrende til opplysningene om at en umiddelbart startet arbeidet med å lukke de problemstillingene som ble trukket fram av Helsetilsynet på det tidspunkt som statsråden her opplyser, med tanke på at det i styresaken som ble behandlet 28. januar, om tilsyn som var blitt gjennomført ved helseforetakene i Vestre Viken, står under denne saken: Ikke lukket. Plan for videre arbeid er laget.

Det mest alvorlige, etter min oppfatning, i den tilsynsrapporten var spørsmålet om seleksjon, og statsråden bekrefter i dag at det skal være et møte i morgen for å avklare seleksjonsspørsmålet. Da kan umulig dette være lukket allerede i oktober.

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [12:52:25]: Jeg vil ikke bli oppfattet som å ha sagt at dette var lukket i oktober. Men man begynte allerede da den foreløpige rapporten kom, med å lukke avvikene. Det er ikke snakk om ett avvik, det er snakk om mange ting som må forbedres. Det er snakk om en lengre rapport, hvor det er ulike tiltak som skal gjennomføres, og hvor mange av dem er gjennomført, men ikke alle.

Det er helt klart at når det dreier seg om seleksjon, kan det være ulike former for seleksjon, det kan være noen typer fødsler. Nå skal man gå igjennom og se på hvilke typer fødsler som kan være på Kongsberg videre. Dette vil også avhenge av hvilken type kompetanse man klarer å ha, og hvilke vaktordninger man klarer å ha for å skape et forsvarlig fødetilbud ved Kongsberg sykehus.

Bent Høie (H) [12:53:24]: Først vil jeg be om at en skriftlig får en orientering om hvilke tiltak som ble igangsatt når på Vestre Viken helseforetak i forbindelse med dette tilsynet. Punkt to: Vi har også fått – og det kommer stadig – tilsynsrapporter med tilsvarende eller lignende innhold.

Jeg vil også spørre statsråden om hun generelt har en oppfatning av at helseforetakene umiddelbart starter arbeidet med lukking av denne type problemstillinger, og at det tas tilstrekkelig på alvor i helseforetakenes styrer når helsetilsynet kommer med denne type rapporter.

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [12:54:13]: Det er helt klart at det er en forutsetning at man følger det regelverk og de retningslinjer for forsvarlig drift som foreligger i helseforetakene. Likevel ser vi at det har kommet avvik som har vært så betydelige at man har måttet

lukke en fødeavdeling. Det er jo også en sterk og alvorlig påminning til alle andre om at det å drive etter retningslinjene, det å sørge for at det er forsvarlighet i bemanning, i kompetanse og alle de forhold som er viktige for å ha et trygt tilbud, er på plass. Dette er selvfølgelig også noe som vi vil følge opp.

Jeg vet at det til tider er problematisk å opprettholde tilstrekkelig kompetanse rundt omkring. Det er mye basert på vikariater. Vi er nødt til å gå igjennom dette og se om alle deler av tilbudet er gode nok.

Presidenten: Spørsmål 15 er allerede besvart.

Spørsmål 16

Freddy de Ruyter (A) [12:55:12]: Jeg tillater meg å stille justisministeren følgende spørsmål:

«En gjennomgang NRK har gjort av 75 voldsdommer fra lagmannsretten de 10 siste åra, viser at foreldre som mishandler eller dreper sine egne barn, får langt lavere straff enn voksne som skader andre voksne.

Hvordan vurderer statsråden dette?»

Statsråd Knut Storberget [12:55:46]: At dette spørsmålet reises, gir meg muligheten til å rette opp to åpenbare misforståelser som har fått prege nyhetsbildet de siste ukene, nemlig at barn ikke nyter samme straffrettslige vern som voksne, og at vold og overgrep mot barn straffes mildere enn tilsvarende overgrep mot voksne.

Dette er sjølsagt ikke riktig, og det er beklagelig at det er blitt skapt et slikt inntrykk på grunnlag av NRKs rapportasje. Vi har svart mange ganger på dette i offentligheten, og det er også kjent at Riksadvokaten den 5. februar skrev en kronikk om dette og tilbakeviste det som egentlig er sjølve grunnlaget for hele debatten.

Det er ingen tvil om at barn nyter det samme straffrettslige vernet mot fysiske integritetskrenkelser som voksne. Opphevelsen av refselsretten i 1972, etterfølgende lovendringer i straffeloven samt internasjonale forpliktelser om vern av barn peker alle i samme retning, nemlig mot en stadig styrking av barns rettslige vern mot fysisk mishandling og grov vold. Jeg må bare tilføye: Det skulle bare mangle.

Det er heller ikke riktig at straffenivået i saker om vold og overgrep mot barn er lavere enn i tilsvarende saker med overgrep begått mot voksne. Tvert om er det straffeskjerpene dersom overgrepet er begått mot barn.

Når det gjelder NRKs gjennomgang, er jeg ikke i tilstrekkelig grad kjent med detaljene i denne, men resultatet av gjennomgangen kan tyde på at det har vært svakheter ved undersøkelsesmetodikken. Det har jeg også sjøltatt opp med angjeldende journalist.

Det totale bildet blir ikke riktig dersom en sammenligner uten å ta hensyn til at retten må utmåle straffen etter den grad av skyld som er bevist i hver enkelt sak. Som jeg nevnte: Riksadvokaten utdyper dette poenget i sin kronikk i Aftenposten den 5. februar og peker på at det ikke

er mulig å dømme noen for drap med mindre det kan føres bevis for forsettlighet – at man så det som overveide sannsynlig at døden kom til å inntreffe. Da må andre og mildere straffebestemmelser benyttes, f.eks. for uaktsomt drap. Dette gjør man også når offeret er en voksen. Strafferammen varierer for de ulike straffebestemmelsene, men gjelder uansett offerets alder. En sammenligning av resultater av voldsutøvelsen, slik NRK har gjort i sin undersøkelse, blir derfor ikke riktig.

Når det er sagt, mener jeg likevel at straffenivået for vold i nære relasjoner er for lavt, men ikke basert på en begrunnelse lik den NRK har laget for sin reportasje. Dette har vi jobbet med i mange år. Jeg har vært med på å gi ut bok om det, og mange tiltak er satt i verk. Det gjelder også når foreldre begår vold mot barn. Derfor har vi i Soria Moria-erklæringen ved ny straffelov foreslått en betydelig heving av straffenivået for slike tilfeller – en heving av straffenivået for vold mot barn, drap på barn og seksuelle overgrep mot barn. Stortinget har sluttet seg til disse forslagene.

Før denne loven trer i kraft, vil jeg likevel, for å komme i gang med dette så tidlig som mulig, i vår fremme en proposisjon som vil foreslå lovendringer i den gamle straffeloven, slik at endringene kan tre i kraft så raskt som mulig.

Freddy de Ruiter (A) [12:58:52]: Jeg takker for et grundig svar. Jeg er veldig glad for å høre at det er straffeskjerpene i stedet for det motsatte når det gjelder utøvelse av vold mot barn.

Jeg er også veldig glad for den debatten en har hatt i etterkant av NRKs undersøkelse. Men dette handler om mer enn bare straffeutmåling – det handler om kontinuerlig å fokusere på barns rettigheter og barns ve og vel. Jeg oppfatter statsråden som villig til å snu enhver stein for å komme så langt som mulig der. Det er jeg veldig glad for. Jeg tenker særlig på det at vi alle sammen har et ansvar, ikke minst for å forebygge vold og overgrep mot barn. Hvilke muligheter ser statsråden i så måte – hvis vi går mer over på den forebyggende biten og det at vi alle sammen har et ansvar?

Statsråd Knut Storberget [12:59:55]: Det er åpenbart viktig at vi forebygger.

Samtidig peker jo riksadvokaten på i sin artikkel – og det er jeg helt enig i – at en av de største utfordringene vi står overfor, er å oppdage flere av disse sakene. Vi er ofte for fokusert på hva slags type straff og på hvor lang straffen er. Og så vet vi at det er store mørketall. Så det som egentlig er det store problemet, er alle de som ikke får noen straff. Det er derfor Regjeringa har valgt, i løpet av de fire siste årene, å etablere en rekke virkemidler for at vi skal oppdage mer av denne kriminaliteten. Det gjelder etablering av barnehus. Det gjelder egne spesialteam i politidistriktene. Det gjelder fulltids familievoldskoordinator. Det gjelder eget rettshjelpstilbud, utvidet voldsoffererstatning for denne gruppen, egen alarmtelefon for barn og en rekke tiltak innenfor politi- og justissektoren som er helt avgjørende.

Jeg tror det også virker forebyggende når vi får flere saker, mer fokusering på det og flere snakker om det. Man blir mer fokusert også i helsevesenet og i skolen på denne problematikken, ikke bare for å straffe, men også for å forebygge.

Freddy de Ruiter (A) [13:01:01]: Jeg takker for svaret.

Jeg kunne egentlig tenkt meg å høre enda litt flere refleksjoner om tiltak og virkemidler framover. Det er blitt gjort mye, og det gjøres mye. Det er interessant å følge dette. Vi har jo nullvisjon på andre områder i samfunnet. Kanskje en kunne tenke seg å ha en nullvisjon med hensyn til vold og overgrep mot barn å strekke seg mot?

Statsråd Knut Storberget [13:01:36]: Jeg og Regjeringa har nullvisjon når det gjelder overgrep mot barn, det har aldri vært noen debatt – det er målet.

Men når representanten etterlyser virkemidler, er det klart at da må vi gjøre noe annet enn bare å si at vi har nullvisjon. Når det gjelder de tiltakene som nå er satt i verk mot vold i nære relasjoner, er det en handlingsplan som har 50 tiltak nasjonalt og globalt. Mange av dem er iverksatt. Heldigvis har vi bred støtte i Stortinget for dette, og vi ser at virkemidlene nå begynner å virke. Vi har hatt mellom 500 og 1 000 unger på barnehus i løpet av de siste årene.

Vi ser at flere og flere bruker de utvidede tiltakene vi retter inn også mot gjerningspersoner som trenger hjelp for å få gjort noe med sin voldsproblematikk. Vi ser at tiltak i skolen og i barnehagene er nyttige for å kunne komme tidligere inn mot dette. Men jeg imøteser også Stortingets behandling av framtidige forslag, for å se på om vi skal gjøre mer.

Spørsmål 17

Fra representanten Linda C. Hofstad Helleland til olje- og energiministeren:

«Gjennomsnittlig forskjell mellom Midt-Norge og Sør-Norge i spotpris på elkraft har vært på 2 øre i 2009 og 10 øre i 2008. Hvis hele kraftproduksjonen hadde vært solgt til spotpris, ville det tilsvare 2,4 milliarder kr i merpris for årene 2008 og 2009. Like fullt svarte statsråden i Stortinget 13. januar 2010: «For øvrig er ikke situasjonen den at Midt-Norge er i en spesiell situasjon i forhold til Norge for øvrig.»

Hva skal til for at Regjeringen iverksetter tiltak som forbedrer situasjonen eller som kompenserer for de ulempene som oppleves?»

Presidenten: Dette spørsmål bortfaller.

Spørsmål 18

Bjørn Lødemel (H) [13:02:57]: Eg har eit spørsmål til olje- og energiministeren:

«I ein leiartikkel i Bergens Tidende 19. januar 2010

blir det stilt spørsmålsteikn med Statnett sitt truverde når det gjeld utbygginga av den planlagde 420 kV-lina i Hardanger. Bergens Tidende har ved eit anna høve vist til at kommunikasjonsdirektøren i Statnett, på NRK, hevda at linenettet til Bergen var raudglødande medan avisa kunne dokumentere at det var god kapasitet på linenettet, sjølv i ein kuldeperiode. Dette er øydeleggande for tilliten til Statnett. Kva vil statsråden gjere for å gjenopprette tilliten?»

Statsråd Terje Riis-Johansen [13:03:40]: Den uttalen representanten Lødemel viser til, kom i en debatt knyttet til utredninger som Den Norske Turistforening har lagt fram. Bergens Tidendes påfølgende faktasjekk omkring kapasiteten på nettet inn mot Bergenområdet ble kommentert av Statnett ved foretakets kommunikasjonsdirektør. I kommentaren blir det vist til kraftoverføringen inn mot området sant nok skjer med en tilstrekkelig sikkerhetsmargin i de fleste av årets timer. Kommunikasjonsdirektøren viser til at problemet er at i stadig flere av årets timer kjøres nettet inn mot området uten rom for feilhendelser, noe som kan føre til mørklegging. I denne sammenheng er det viktig å peke på at nettet må dimensjoneres for maksimalt forventet toppforbruk, og ikke et gjennomsnittlig forbruk gjennom året.

Både Statnett og NVE har i skriftlige uttalelser til rapportene bekreftet problemene med forsyningsikkerheten i BKK-området.

En sikker kraftforsyning bygger på prinsippet om at en hvilken som helst komponent i sentralnettet skal kunne falle ut uten at samfunnet blir berørt. BKK-området har høy egenproduksjon av kraft, høyt forbruk og svakt overføringsnett. I vinterhalvåret er det stort behov for overføring av kraft inn i området. I sommerhalvåret er det behov for å få kraften ut. Toppforbruket i BKK-området har de siste fem årene økt med 30 pst.

I dag er det to overføringsledninger inn til regionen: ledningene Mauranger–Samnanger og Modalen–Evanger. Utfall av den ene overføringsledningen skal tåles uten at kunder berøres. Samlet import kan dermed ikke overskride kapasiteten til ledningen Mauranger–Samnanger, som har en kapasitetsgrense på 800 MW. I perioder er det nå imidlertid et overføringsbehov inn til området på nær 900 MW. Allerede i dag drives det med for stor risiko for at feilsituasjoner vil føre til at forbrukere i hele regionen mister strømmen. Samtidig øker faren for langvarig utfall.

BKK har innført automatisk forbruksfrakobling ved kritiske situasjoner for å begrense omfanget av mørklegging. Omfattende bruk av forbruksfrakobling er etter mitt syn uakseptabelt. Slik bruk viser at nettet ikke har kapasitet til å forsyne den økte maksimale belastningen i BKK-området. Som kommunikasjonsdirektøren i Statnett viser til, øker antall timer med sårbar drift.

Situasjonen er kritisk for en region med landets nest største by og vitale industri- og petroleumsanlegg. Det er stort behov for en sikrere krafttilførsel til BKK-området. En svikt i krafttilførselen vil ha omfattende konsekvenser for næringsliv, for forbrukere og for velferd i regionen.

Bjørn Lødemel (H) [13:06:31]: Eg takkar for svaret.

Eg ser at det er ei vanskeleg sak, men eg håpar likevel at ministeren tek på alvor dei kritiske signala som er komne om utgreiingane til Statnett. Eg meiner Bergens Tidende har drive god kritisk journalistikk. Dei har fokusert på ei svært viktig sak både for regionen og for landet.

Vi ser mange eksempel på at folk engasjerer seg mot kraftlina i Hardanger. Det er òg viktige moment i rapportane frå Samfunns- og næringslivsforskning og frå Vista Analyse som peiker på dette. Det blir også reist spørsmål om spenningsoppgradering av eksisterande nett, eventuelt i kombinasjon med eit SVC-anlegg, kan redusere behovet for den nye lina. Kva tenkjer statsråden om at så mange engasjerer seg, og at det blir stilt så mange kritiske spørsmål til utgreiingane frå Statnett mange stader?

Statsråd Terje Riis-Johansen [13:07:20]: For det første er det sunt for en generell saksbehandling i Norge at det er engasjement, og at påstander blir prøvd og i og for seg også blir kritisert. Sånn sett mener jeg at debatt i den saken som representanten her nevner, som i andre saker, skal vi være glad for.

Når det gjelder engasjement i tilknytning til kraftledninger, mener jeg at vi ser en inngang, et engasjement, som på den ene siden er forståelig, men som på den andre siden er krevende for beslutningstakerne, fordi det veldig ofte vil være lokal motstand mot utbyggingsprosjekter, samtidig som en ser at det nasjonalt er behov for å gjøre utbygginger. Situasjonen vi har i Midt-Norge nå, er et godt eksempel på det. Der har vi som storsamfunn forsømt oss med linjeutbygging og også kraftutbygging over tid, og vi ser i dag at vi har en vanskelig situasjon. Vi må sørge for at vi ikke får flere Midt-Norge-situasjoner i Norge.

Bjørn Lødemel (H) [13:08:25]: Eg takkar for svaret.

Ei anna sak som også engasjerer, er prissonepolitikken for straum. Denne måten å regulere pris på straum på skapar store prisforskjellar og utfordringar, både for næringsdrivande og for privatpersonar. Seinast i Dagens Næringsliv i går vart det vist til at etter at det fjerde prisområdet for straum vart oppretta 11. januar, har det blitt stor auke i straumprisen på Austlandet. Vil statsråden ta ein kritisk gjennomgang av ordninga av prissoner for straum for å sjå om dette er den beste måten å løyse flaskehalsproblemet på?

Statsråd Terje Riis-Johansen [13:09:00]: Prissoner er jo nettopp et eksempel på at vi har for lite nett, på at vi har for dårlig kapasitet og at det har vært forsømmelse over lang tid når det gjelder kraftnettet vårt. Vi kan ikke både være kritiske til nye nettutbygginger, nye linjeføringer og bygging av infrastruktur og samtidig være kritiske til prisområder. Hvis vi ønsker, som jeg, én felles pris på strøm i Norge, må det bygges mer nett. Vi kan ikke regne med at det skjer uten at det blir noe motstand, og uten at det blir i områder hvor lokalbefolkninga ikke ønsker at det skal skje. Det som vi nå ser når det gjelder pris, er den beste synliggjøringa av at vi i dag har et for dårlig nettsystem, og det beste argumentet for at det må bygges mer nett i Norge.

Spørsmål 19

Torgeir Trældal (FrP) [13:09:59]: «I den nye jordloven ble drivepliktbestemmelsen fra 1. juli 2009 overført fra odelsloven til jordloven, og bestemmelsen ble skjerpet inn. Nå krever jordloven at eier må drive jorda selv, eller leie den ut i en periode på minst ti år, uten mulighet for grunneier til å si opp avtalen. Det må vel med all respekt være det samme og likegyldig hvem som driver jorda, bare jorda er i aktiv drift.

Er statsråden enig i at denne loven vil føre til at resultatet vil bli et gedigent byråkrati, som savner fornuftig begrunnelse?»

Statsråd Lars Peder Brekk [13:10:34]: Jeg er glad for at representanten Trældal tar opp forvaltningen av matjord i en situasjon der verden står overfor store utfordringer når det gjelder klima og matsikkerhet. Regjeringen tar dette på alvor bl.a. ved de endringer som er gjennomført knyttet til drivepliktbestemmelsene.

Med virkning fra 1. juli 2009 ble det innført nye drivepliktbestemmelser i jordloven. Den tidligere vanhevdbestemmelsen ble opphevet sammen med den lovbestemte driveplikten etter konsesjonsloven og odelsloven. Den nye driveplikten kan oppfylles ved at eieren driver jorda si selv, eller ved at jorda leies ut. Som representanten Trældal nevner, stiller loven opp enkelte vilkår for bortleie, bl.a. at leiekontrakten skal være tiårig uten noen oppsigelsesmulighet for grunneier. Slike bestemmelser har imidlertid eksistert siden 1995. Det nye er at det gjelder for alt jordbruksareal, og at de ikke er tidsbegrensede, slik at det favner bredere.

Det er riktig at kommunens oppgaver med å vurdere og kontrollere om vilkårene for bortleie er oppfylt, vil øke noe i forhold til i dag, men det er ikke snakk om noe system med forhåndsgodkjenning av leiekontrakter. De kontraktene som inngås, skal sendes inn til kommunene, som på den måten har mulighet til å gå gjennom dem for å fange opp de tilfellene der kontraktene ikke oppfyller lovens regler. Jeg vil i den sammenheng nevne at departementet nå er i gang med å gå gjennom veiledningsmaterialet for kommunene for å sikre en effektiv og målrettet forvaltning.

Jeg er ikke enig i at regelverket savner en fornuftig begrunnelse. De vilkår som stilles til bortleiesituasjonen, tar sikte på å redusere de ulempene som regelmessig oppstår ved bortleie. Opp mot 40 pst. av jordbruksarealene er i dag leiejord, og dette medfører dessverre at mye areal ikke holdes i god nok hevd, og at det er kortsiktige leieavtaler som legges til grunn for store deler av landbruksproduksjonen. Leiejord er et usikkert ressursgrunnlag å basere investeringene på for framtiden. Tiårige leiekontrakter uten oppsigelsesmulighet for grunneier vil øke forutsigbarheten for jordleier og gi jordleier et mer langsiktig og stabilt ressursgrunnlag og samtidig et større incitament til å foreta investeringer for å ivareta jordbruksareal på en best mulig måte. Samtidig er fritaksmuligheten ment å skulle fange opp de tilfellene der det ikke er mulig for grunneier å oppfylle driveplikten, eller der det må lempes på vilkårene for bortleie. Fritaksmuligheten er reell

og må selvsagt utvikles gjennom praksis og godt skjønn i kommunene.

Jeg startet med å understreke betydningen av en god forvaltning av matjord i framtiden. Et langsiktig og solidarisk perspektiv tilsier at virkemidler som kan bidra til effektiv produksjon av mat, må styrkes. Driveplikten ivaretar ønsket om å sikre arealene for produksjon av mat, og bidrar til at produksjonsegenskapene opprettholdes. Dette krever et langsiktig perspektiv på driften, ikke kortsiktig gevinst som kan utarme jorda.

Torgeir Trældal (FrP) [13:13:40]: Det er ikke noe stort sjokk for meg at vi ikke er enige i dette. Vi ser jo at den feilslåtte rød-grønne politikken gjør at det aldri har vært nedlagt flere gårdsbruk rundt i landet.

Så vil jeg stille statsråden et oppfølgingsspørsmål: Statsråden uttaler ofte at bønder er selvstendig næringsdrivende. Hvordan kan statsråden uttale det, samtidig som han fjerner den enkeltes eiendomsrett og nekter den enkelte bonde å bestemme over sin egen virksomhet?

Statsråd Lars Peder Brekk [13:14:08]: Det er en gammel regel at jord skal holdes i hevd, og det er det vi også ivaretar ved de endringene i jordloven, eller tilpassing av jordloven, som nå er foretatt. Jeg er opptatt av den private eiendomsretten, og jeg er opptatt av at en skal kunne disponere eiendommen fullt og helt, men samtidig er jeg opptatt av at jorda skal holdes i hevd.

Det vi har sett, er at leieavtaler i mange tilfeller fører til at jordleier ikke får forutsigbarhet i sin drift, og at han ikke tør å investere i jorda. Det vi nå har innført med kravet om tiårige avtaler, innebærer at jordleier får større forutsigbarhet og kan foreta investeringer, grøfting og oppgradering av jordveien, for på det viset å sikre at vi får en mer effektiv produksjon av mat og et bedre jordgrunnlag. Det er entydig positivt.

Den tidsbegrensningen som vi har, er ikke ny, den er gammel, og den har ligget der fra før.

Torgeir Trældal (FrP) [13:15:09]: Jeg registrerer at svaret fra ministeren og det som står i «Senterpartiet sitt verdigrunnlag», ikke er helt i samsvar. Jeg vil gjerne sitere fra Senterpartiets program:

«Ideologien til Senterpartiet bygger på ideane om ansvar, fellesskap og ei langsiktig og berekraftig forvaltning av naturen og miljøet. Eit levande folkestyre og desentralisering av eiendomsrett, makt, kapital og busetjing er grunnleggjande element i Senterpartiet sin politikk.

(...)

Senterpartiet vil derfor desentralisere makt» – noe som ifølge svaret ikke er gjort – «og avgjerder slik at flest mogleg kan ta del i viktige avgjerder og medverke til samfunnsbygginga.»

Da blir mitt siste oppfølgingsspørsmål til statsråden: Hvorfor fjerner han selvråderetten og muligheten for et bærekraftig lokaldemokrati ved å innføre et unødvendig drivepliktbodyråkrati?

Statsråd Lars Peder Brekk [13:16:05]: Det er en stor glede for meg å høre representanten Trældal fra Fremskrittspartiet lese opp viktige og gode punkter fra Senterpartiets program. Jeg tror Fremskrittspartiet med større interesse burde ha gått inn i det programmet og lært av gode formuleringer for å sikre langsiktighet i norsk landbruk, og ikke minst for at vi skal kunne sikre en produksjon over hele landet.

Når det gjelder spørsmålet om hvordan vi utøver ansvaret med de plikter som tilligger en matprodusent i dag, er det slik at alle matprodusenter har overføringsordninger gjennom jordbruksavtalesystemet. Det stilles også krav til at de skal holde jorda i hevd.

Det vi har prøvd å finne her, er en balansegang. Vi vil sikre at jorda skal holdes i hevd og være et grunnlag for en framtidig matproduksjon. Jeg ser ingen utfordringer eller problemer i forhold til programmet som representanten så fint leste fra.

Presidenten: Det er godt!

Spørsmål 20

Harald T. Nesvik (FrP) [13:17:16]: Jeg har følgende spørsmål til fiskeri- og kystministeren:

«Flere aktører i fiskerinæringen tar nå til orde for å styrke inntektsgrunnlaget ved at det åpnes for større fleksibilitet i forhold til fartøyene gjennom samfiske. Noe av bakgrunnen for dette er lønnsomhetsutfordringene for næringen samt sikkerhetsmessige hensyn.

Vil statsråden ta et initiativ til større kvotefleksibilitet for fiskerinæringen?»

Statsråd Lisbeth Berg-Hansen [13:17:48]: Norges Fiskarlag har i flere henvendelser bedt om at det innføres en midlertidig ordning med samfiske for den minste flåten, under 11 meter.

En slik ordning skulle innebære at kvotene fra to fartøy blir fisket med det ene, og må derfor nødvendigvis ha likhetstrekk med den tidligere driftsordningen. Denne ble avvirket med støtte fra alle, bortsett fra Kristelig Folkepartis medlem, i Stortingets næringskomité i forrige periode. Den var en nærmest rendyrket ordning for årlig kvotehandel, og harmonerte dermed dårlig med de prinsippene for ordinær kvotetildeling og strukturpolitikken som er lagt til grunn for øvrig. Dette handler særlig om at tildelte kvoter skal fiskes med det fartøy kvoten er tildelt, og at fartøyeieren ikke kan råde over og skaffe seg inntekter fra den årlige kvoten på andre måter enn ved å fiske den.

Jeg vil understreke at det er ingen hindringer i dagens regelverk mot at to fartøyeiere samarbeider om å fiske kvotene, men begge fartøyene som har fått tildelt kvote, må benyttes. Det sikkerhetsaspektet som Fiskarlaget også har vært opptatt av, ved at en samfiskeordning kunne innebære at færre fisket alene, kan ivaretas på denne måten.

Økonomisk sett kan det selvsagt likevel være fordelene ved bare å benytte én båt. Fjorårets torskesesong var dårlig for mange. Økonomien for disse fiskerne har blitt svekket, og utsiktene for 2010 er tilsvarende svake. Jeg har derfor forståelse for at næringen nå ønsker seg ordninger som kan bidra til å bedre lønnsomheten i fisket.

Fiskeri- og kystdepartementet har for tiden forslaget om samfiske til behandling, og jeg vil i løpet av den nærmeste tiden ta stilling til forslaget. Det er en del prinsipielle og praktiske spørsmål som må avklares, men jeg er også innforstått med at saken haster av hensyn til planlegging og avvikling av årets fiske.

Harald T. Nesvik (FrP) [13:19:53]: Jeg setter pris på svaret fra statsråden. Jeg er selvfølgelig helt enig i at den driftsstøtteordningen som var tidligere, ble tatt bort, fordi den virket på mange måter mot sin hensikt.

Jeg ser på mange måter samdriftsbiten også som et viktig tiltak for rekruttering av yngre fiskere. Problemstillingen med at vi heller ikke har en strukturering i denne delen av flåten som har vært vellykket i andre deler av flåten, har også et økonomisk aspekt: kostnader med å drive to mindre fartøy. Det kan være knyttet til innkjøp av garn, leteutstyr etc., som gjør det kostbart for den enkelte, særlig når vi ser at man drifter ofte veldig marginalt økonomisk i denne flåten.

Jeg er positiv til svaret fra statsråden, men lurar på om statsråden kan si litt nærmere om hvilken tidsfaktor vi her snakker om. Disse innspillene har kommet også tidligere – bl.a. i et spørsmål her i salen i 2007 bl.a. ble dette tatt opp. Kan statsråden medvirke til at vi får litt fortgang i saken?

Statsråd Lisbeth Berg-Hansen [13:21:07]: Som jeg sa, vil jeg i den nærmeste framtid ta stilling til det forslaget som foreligger. For meg har det vært særdeles viktig å påse i det tilfellet vi skulle greie å finne en løsning, at den ikke var lik den tidligere omtalte driftsordningen. Det er vi alle enige om at er et viktig prinsipp.

Det er ikke tvil om at særlig denne flåten har tøffe dager, de sliter. Samtidig må jeg si at jeg har hatt møte med Råfisklaget tidligere i dag. Vi var enige om at de har hatt år ikke veldig langt tilbake der økonomien var en helt annen. Fiskeprisene svinger, som kjent. Så bildet er nok sammensatt, men at det er en utfordring for tiden, er det ingen tvil om. Det er viktig at det i alle fall er en ordning som innebærer at det er to aktive fartøy som kan drive samfiske.

Harald T. Nesvik (FrP) [13:22:02]: Jeg har for så vidt ikke behov for å stille et spørsmål, men vil bare si at jeg takker for svaret fra statsråden, som jeg føler er positivt.

Så vil jeg be om at man prøver å få fortgang i saken og kommer fram til en løsning, nettopp fordi det er et tema som har ligget og svevd en stund. Det har heller ikke – sånn som jeg kan se det – skjedd noe siden

spørsmålet sist ble stilt, i 2007, da selvfølgelig til en annen fiskeriminister. Jeg håper nåværende fiskeriminister får fortgang i saken og får løst den på en best mulig måte, og jeg ser fram til den løsningen som da vil komme.

Presidenten: Har statsråden behov for å svare?

Statsråd Lisbeth Berg-Hansen [13:22:45]: Jeg har merket meg anbefalingen om fortgang i saken, og tar det med meg.

Presidenten: Dermed er behandlingen av sak nr. 1 avsluttet.

Sak nr. 2 [13:22:55]

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat. Forlanger noen ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 13.23.
